

CONSTITUCIÓ ESPANYOLA
DE
1812

CORTS VALENCIANES

PRESENTACIÓ

Juan G. Cotino Ferrer
President de les Corts Valencianes

La proclamació de la primera Constitució espanyola el 1812, en una data tan significativa per a nosaltres com el 19 de març, materialitza els sentiments d'esperança i la posada en marxa dels espanyols a la recerca del canvi cap a les llibertats que havia d'oferir un nou model d'estat, el constitucional, i inclús respectant grans principis sobre els quals s'establia la societat espanyola precedent, se subratllaven els nous principis de llibertat i igualtat.

Des del nord del llavors Regne de València, des de Vinaròs, fins a Oriola, del Baix Maestrat, de la Plana Alta, dels Ports, de l'Horta, de València, de la Costera, de la Vall d'Albaida, del Comtat, de l'Alcoià, de la Ribera Alta, de la Safor, de la Marina Alta, del Vinalopó Mitjà, del Baix Vinalopó, de l'Alacantí, del Baix Segura..., van ser triats diputats castellonencs, valencians i alacantins que van contribuir a fer realitat el que fins al moment només eren somnis per a la majoria i projectes per a una minoria que ja debatia les noves propostes en la clandestinitat a la nostra terra.

Alguns d'aquells hòmens van viure la gestació d'esta constitució directament, van participar en els debats, en la redacció del text, en les sessions de les primeres corts constituents espanyoles a Cadis, i en les Corts de Madrid, a partir de gener de 1814, fins a la derogació de la Constitució i la restauració de l'absolutisme, precisament a València dos anys després. Altres diputats van viure estos esdeveniments a

través de les cròniques o de les notícies, amb la inquietud d'haver sigut triats diputats i la frustració de no arribar a jurar el càrrec per motius polítics, de salut o inclús, no ho oblidem, de presó o de guerra.

Juristes, comerciants, eclesiàstics, nobles o burgesos, realistes, servils, liberals..., van consensuar un model *bo* perquè bo era el fi: la «felicitat de la nació» (article 13), i bons van ser els mitjans: el consens a través de renúncies, sacrificis i diàleg.

De tots aquells diputats, i de tants altres hòmens i dones, que van participar fa ara dos segles de la il·lusió i l'entrega a un projecte comú, les Corts Valencianes en recullen el testimoni i reediten la Constitució de 1812, en valencià i en castellà, amb la mateixa vocació d'educació política amb què es va difondre fa 200 anys en fullets i en publicacions que en facilitaren l'estudi i la comprensió.

Les Corts, hereues d'aquell model constitucional que naixia, convida amb esta edició a recordar l'origen del nostre parlamentarisme i a fer-ho en memòria d'aquells conciutadans que es van involucrar en la bella tasca d'intentar aconseguir majors quotes de llibertats i de drets per als seus contemporanis.

CONSTITUCIÓ POLÍTICA DE LA MONARQUIA ESPANYOLA PROMULGADA A CADIS EL 19 DE MARÇ DE 1812

D. Ferran VII, per la gràcia de Déu i la Constitució de la monarquia espanyola, rei de les Espanyes, i en la seua absència i captivitat la Regència del Regne, nomenada per les Corts generals i extraordinàries, a tots els que aquestes vegeu i entengueu, sapigueu: Que les mateixes Corts han decretat i sancionat la següent:

CONSTITUCIÓ POLÍTICA DE LA MONARQUIA ESPANYOLA

En el nom de Déu Totpoderós, Pare, Fill i Esperit Sant, autor i suprem legislador de la societat.

Les Corts generals i extraordinàries de la nació espanyola, ben convençudes, després de l'examen més detingut i la deliberació més madura, que les antigues lleis fonamentals d'aquesta monarquia, acompanyades de les providències i les precaucions oportunes, que assegurin d'una manera estable i permanent el seu compliment sencer, podran omplir degudament el gran objecte de promoure la glòria, la prosperitat i el bé de tota la nació, decreten la Constitució política següent per al bon govern i la recta administració de l'Estat.

TÍTOL PRIMER

De la nació espanyola i dels espanyols

CAPÍTOL PRIMER

De la nació espanyola

Article 1

La nació espanyola és la reunió de tots els espanyols d'ambdós hemisferis.

Article 2

La nació espanyola és lliure i independent, i no és ni pot ser patrimoni de cap família ni persona.

Article 3

La sobirania resideix essencialment en la nació, i igualment pertany a aquesta exclusivament el dret d'establir les seues lleis fonamentals.

Article 4

La nació està obligada a conservar i protegir per lleis sàvies i justes la llibertat civil, la propietat i els altres drets lleítims de tots els individus que la componen.

CAPÍTOL II
Dels espanyols

Article 5

Són espanyols:

Primer. Tots els homes lliures nascuts i veïns dels dominis de les Espanyes, i els fills d'aquests.

Segon. Els estrangers que hagen obtingut de les Corts cartes de naturalesa.

Tercer. Els que sense ella duguen deu anys de veïnatge, guanyat segons la llei en qualsevol poble de la monarquia.

Quart. Els lliberts des que obtinguen la llibertat a les Espanyes.

Article 6

L'amor de la pàtria és una de les principals obligacions de tots els espanyols, i així mateix ser justos i benèfics.

Article 7

Tot espanyol està obligat a ser fidel a la Constitució, obeir les lleis i respectar les autoritats establertes.

Article 8

També està obligat tot espanyol, sense cap distinció, a contribuir en proporció dels seus havers per a les despeses de l'Estat.

Article 9

Està així mateix obligat tot espanyol a defensar la pàtria amb les armes quan hi siga cridat per la llei.

TÍTOL II

Del territori de les espanyes, la religió i el govern
d'aquestes, i dels ciutadans espanyols

CAPÍTOL PRIMER

Del territori de les Espanyes

Article 10

El territori espanyol comprèn la península amb les seues possessions i les illes adjacents: Aragó, Astúries, Castella la Vella, Castella la Nova, Catalunya, Còrdova, Extremadura, Galícia, Granada, Jaén, Lleó, Molina, Múrcia, Navarra, Províncies Bascongades, Sevilla i València, les Illes Balears i les Canàries amb les altres possessions d'Àfrica.

A l'Amèrica septentrional, Nova Espanya, amb la Nova Galícia i la península de Yucatán, Guatemala, províncies internes d'Orient, províncies internes d'Occident, illa de Cuba amb les dues Florides, la part espanyola de l'illa de Santo Domingo, i l'illa de Puerto Rico amb les altres adjacents a aquestes i al continent en l'un i l'altre mar.

A l'Amèrica meridional, la Nova Granada, Veneçuela, Perú, Xile, províncies del Riu de la Plata, i totes les illes adjacents al mar Pacífic i a l'Atlàntic.

A l'Àsia, les illes Filipines, i les que depenen del seu govern.

Article 11

Es farà una divisió més convenient del territori espanyol per una llei constitucional, sempre que les circumstàncies polítiques de la nació ho permeten.

CAPÍTOL II
De la religió

Article 12

La religió de la nació espanyola és i serà perpètuament la catòlica, apostòlica, romana, única vertadera. La nació la protegeix per lleis sàvies i justes, i prohibeix l'exercici de qualsevol altra.

CAPÍTOL III
Del Govern

Article 13

L'objecte del Govern és la felicitat de la nació, ja que el fi de tota societat política no és altre que el benestar dels individus que la componen.

Article 14

El Govern de la nació espanyola és una monarquia moderada hereditària.

Article 15

La potestat de fer les lleis resideix en les Corts amb el rei.

Article 16

La potestat de fer executar les lleis resideix en el rei.

Article 17

La potestat d'aplicar les lleis en les causes civils i criminals resideix en els tribunals establerts per la llei.

CAPÍTOL IV
Dels ciutadans espanyols

Article 18

Són ciutadans els espanyols que per ambdues línies tenen l'origen en els dominis espanyols d'ambdós hemisferis, i són veïns de qualsevol poble d'aquests dominis.

Article 19

És també ciutadà l'estranger que gaudeix ja dels drets de l'espanyol i obté de les Corts la carta especial de ciutadà.

Article 20

Perquè l'estranger pugui obtenir de les Corts aquesta carta, haurà d'estar casat amb una espanyola, i haver portat o fixat a les Espanyes alguna invenció o indústria apreciable, o adquirit béns seents pels quals pague una contribució directa, o s'estableixca en el comerç amb un capital propi o considerable a parer de les mateixes Corts, o haver fet serveis assenyalats en bé i defensa de la nació.

Article 21

Són així mateix ciutadans els fills legítims dels estrangers domiciliats a les Espanyes, que nascuts en els dominis espanyols, no hagen eixit mai fora sense llicència del Govern, i als vint-i-un anys complerts, s'hagen aveïnat en un poble dels mateixos dominis, exercint-hi alguna professió, ofici o indústria útil.

Article 22

Als espanyols que per qualsevol línia són tinguts i reputats per originaris de l'Àfrica, els queda oberta la porta de la

virtut i del mereixement per a ser ciutadans: en conseqüència, les Corts concediran carta de ciutadà als que feren serveis qualificats a la pàtria, o als que es distinguesquen pel seu talent, aplicació i conducta, amb la condició que siguin fills de matrimoni legítim de pares ingenus; que estiguen casats amb dona ingènua, i veïns en els dominis de les Espanyes, i que exercesquen alguna professió, ofici o indústria útil amb un capital propi.

Article 23

Sols els que siguin ciutadans podran obtenir ocupacions municipals, i optar-hi en els casos indicats per la llei.

Article 24

La qualitat del ciutadà espanyol es perd:

Primer. Per adquirir naturalesa en país estranger.

Segon. Per admetre ocupació d'un altre govern.

Tercer. Per sentència en què s'imposen penes aflictives o infamants, si no se n'obté rehabilitació.

Quart. Per haver residit cinc anys consecutius fora del territori espanyol sense comissió o llicència del Govern.

Article 25

L'exercici dels mateixos drets se suspèn:

Primer. En virtut d'interdicció judicial per incapacitat física o moral.

Segon. Per l'estat de deutor fallit, o de deutor als cabals públics.

Tercer. Per l'estat de servent domèstic.

Quart. Per no tenir ocupació, ofici, o manera de viure coneguts.

Cinquè. Per trobar-se processat criminalment.

Sisè. Des de l'any 1830 hauran de saber llegir i escriure els qui de bell nou entren en l'exercici dels drets del ciutadà.

Article 26

Sols per les causes indicades en els dos articles precedents es poden perdre o suspendre els drets de ciutadà, i no per unes altres.

TÍTOL III

De les Corts

CAPÍTOL PRIMER

De la manera de formar-se les Corts

Article 27

Les Corts són la reunió de tots els diputats que representen la nació, nomenats pels ciutadans en la forma que es dirà.

Article 28

La base per a la representació nacional és la mateixa en ambdós hemisferis.

Article 29

Aquesta base és la població composta pels naturals que per ambdues línies siguin originaris dels dominis espanyols, i dels qui hagen obtingut de les Corts carta de ciutadà, com també pels compresos en l'article 21.

Article 30

Per al còmput de la població dels dominis europeus servirà l'últim cens de l'any 1797, fins que pugui fer-se'n un altre de nou; i se'n formarà el corresponent per al còmput de la població dels d'ultramar, mentre serviran els censos més autèntics entre els formats últimament.

Article 31

Per cada 70.000 ànimes de la població, composta com queda dit en l'article 29, hi haurà un diputat de Corts.

Article 32

Distribuïda la població per les diferents províncies, si resulta en cap d'elles l'excés de més de 35.000 ànimes, s'elegirà un diputat més, com si el nombre arribara a 70.000, i si les sobres no excedeixen de 35.000, no s'hi comptarà.

Article 33

Si hi ha cap província la població de la qual no arriba a 70.000 ànimes, però que no baixa de 35.000, elegirà per si mateix un diputat; i si baixa d'aquest nombre, s'unirà a la immediata per a completar-ne el de 70.000 requerit. S'exceptua d'aquesta regla l'illa de Santo Domingo, que nomenarà diputat, qualsevol que en siga la població.

CAPÍTOL II

Del nomenament de diputats de Corts

Article 34

Per a l'elecció dels diputats de Corts se celebraran juntes electorals de parròquia, de partit i de província.

CAPÍTOL III

De les juntes electorals de parròquia

Article 35

Les juntes electorals de parròquia es compondran de tots els ciutadans veïns i residents en el territori de la parròquia respectiva, entre els quals es comprenen els eclesiàstics seculars.

Article 36

Aquestes juntes se celebraran sempre a la península, les illes i les possessions adjacents el primer diumenge del mes d'octubre de l'any anterior al de la celebració de les Corts.

Article 37

A les províncies d'ultramar se celebraran el primer diumenge del mes de desembre, quinze mesos abans de la celebració de les Corts, amb avís que per a les unes i les altres han de donar anticipadament les justícies.

Article 38

En les juntes de parròquia es nomenarà per cada 200 veïns un elector parroquial.

Article 39

Si el nombre de veïns de la parròquia excedeix de 300, encara que no arribi a 400, es nomenaran dos electors; si excedeix de 500, encara que no arribi a 600, se'n nomenaran tres, i així progressivament.

Article 40

En les parròquies el nombre de veïns de les quals no arribe a 200, només que en tinguen 150, es nomenarà ja un elector, i en les que no hi haja aquest nombre, es reuniran els veïns amb els d'una altra immediata per a nomenar l'elector o els electors que els corresponguen.

Article 41

La junta parroquial elegirà amb pluralitat de vots onze compromissaris, perquè aquests nomenen l'elector parroquial.

Article 42

Si en la junta parroquial s'hagueren de nomenar dos electors parroquials, s'elegiran 21 compromissaris, i si tres, 31; sense que en cap cas es puga excedir d'aquest nombre de compromissaris, a fi d'evitar confusió.

Article 43

Per a consultar la major comoditat de les poblacions menudes, s'observarà que la parròquia que arribe a tenir 20 veïns elegirà un compromissari, la que arribe a tenir-ne de 30 a 40, n'elegirà dos; la que en tinga de 50 a 60, tres, i així progressivament. Les parròquies que en tinguen menys de 20 veïns s'uniran amb les més immediates per a elegir compromissari.

Article 44

Els compromissaris de les parròquies de les poblacions menudes elegits així, s'ajuntaran amb el poble més a propòsit, i en compondre el nombre d'onze, o si més no de nou, nomenaran un elector parroquial, si obtingueren el nombre de 21, o si més no de 17, nomenaran dos electors

parroquials, i si en foren 31, i se'n reuniren si més no 25, nomenaran tres electors o els que corresponguen.

Article 45

Per a ser nomenat elector parroquial es requereix ser ciutadà, major de vint-i-cinc anys, veí i resident a la parròquia.

Article 46

Les juntes de parròquia seran presidides pel cap polític, o l'alcalde de la ciutat, vila o aldea en què es congreguen, amb assistència del rector per a major solemnitat de l'acte; i si en un mateix poble, per raó del nombre de les seues parròquies, es tingueren dos o més juntes, en presidirà una el cap polític, o l'alcalde, i l'altra l'altre alcalde, i els regidors, per sorteig, hi presidiran les altres.

Article 47

Arribada l'hora de la reunió, que es farà en les cases consistorials o en el lloc on ho tinguen per costum, quan estiguen junts els ciutadans que hi hagen acudit, passaran a la parròquia amb el seu president, i s'hi celebrarà una missa solemne d'Esperit Sant pel rector, qui farà un discurs corresponent a les circumstàncies.

Article 48

Conclusa la missa, tornaran al lloc d'on van eixir, i s'hi donarà principi a la junta. Es nomenaran dos escrutadors i un secretari entre els ciutadans presents, tot això a porta oberta.

Article 49

Tot seguit preguntarà el president si algun ciutadà ha d'exposar cap queixa relativa a suborn perquè l'elecció re-

caiga en determinada persona; i si n'hi ha, haurà de fer-se'n justificació pública i verbal en el mateix acte. Si és certa l'acusació, seran privats de veu activa i passiva els que han comès el delictes. Els calumniadors patiran la mateixa pena; i en aquest judici no s'admetrà cap recurs.

Article 50

Si se suscitaran dubtes sobre si en algun dels presents concorren les qualitats requerides per a poder votar, la mateixa junta decidirà en l'acte allò que li sembla; i allò que decidisca s'executarà sense cap recurs per aquesta vegada i per a aquest sol efecte.

Article 51

Es procedirà immediatament al nomenament dels compromissaris; cosa que es farà designant cada ciutadà un nombre de persones igual al dels compromissaris, per la qual cosa s'aproparà a la mesa on es troben el president, els escrutadors i el secretari, i aquest els escriurà en una llista en la seua presència; i en aquest i en els altres actes d'elecció ningú no es podrà votar a sí mateix, sota la pena de perdre el dret de votar.

Article 52

Conclòs aquest acte, el president, els escrutadors i el secretari reconeixeran les llistes, i aquell publicarà en veu alta els noms dels ciutadans que hagen estat elegits compromissaris per haver reunit major nombre de vots.

Article 53

Els compromissaris nomenats es retiraran a un lloc separat abans de dissoldre's la junta, i conferenciant entre si,

procediran a nomenar l'elector o els electors d'aquella parròquia, i quedaran elegides la persona o les persones que reunesquen més de la meitat de vots. Tot seguit es publicarà en la junta el nomenament.

Article 54

El secretari estendrà l'acta, que amb ell signaran també el president i els compromissaris, i se'n lliurarà una còpia firmada a la persona o les persones elegides, per a fer-ne constar el nomenament.

Article 55

Cap ciutadà no podrà excusar-se d'aquests encàrrecs per cap motiu ni pretext.

Article 56

A la junta parroquial cap ciutadà no es presentarà amb armes.

Article 57

Verificat el nomenament d'electors, es dissoldrà immediatament la junta, i qualsevol altre acte en què intente mesclar-se serà nul.

Article 58

Els ciutadans que han compost la junta es traslladaran a la parròquia, on es cantarà un solemne Te Deum, i portaran l'elector o els electors entre el president, els escrutadors i el secretari.

CAPÍTOL IV

De les juntes electorals de partit

Article 59

Les juntes electorals de partit es compondran dels electors parroquials, que es congregaran en el cap de cada partit, a fi de nomenar l'elector o els electors que han de concórrer a la capital de la província per a elegir els diputats de Corts.

Article 60

Aquestes juntes se celebraran sempre, en la península, les illes i les possessions adjacents, el primer diumenge del mes de novembre de l'any anterior en el qual s'han de celebrar les Corts.

Article 61

A les províncies d'ultramar se celebraran el primer diumenge del mes de gener proper següent al de desembre en què s'hagueren celebrat les juntes de parròquia.

Article 62

Per conèixer el nombre d'electors que haja de nomenar cada partit, es tindran presents les regles següents.

Article 63

El nombre d'electors de partit serà triple al dels diputats que s'han d'elegir.

Article 64

Si el nombre de partits de la província fóra major que el dels electors que es requereixen per l'article precedent per

al nomenament dels diputats que li corresponguen, es nomenarà, no obstant això, un elector per cada partit.

Article 65

Si el nombre de partits fóra menor que el dels electors que s'hagen de nomenar, cada partit n'elegirà un, dos o més, fins a completar-ne el nombre que es requeresca; però si mancara encara un elector, el nomenarà el partit de major població; si encara en mancara un altre, el nomenarà el que el seguesca en major població, i així successivament.

Article 66

Pel que hi ha establert en els articles 31, 32 i 33, i en els tres articles precedents, el cens determina quants diputats corresponen a cada província i quants electors a cadascun dels seus partits.

Article 67

Les juntes electorals de partit seran presidides pel cap polític, o l'alcalde primer del poble cap de partit, a qui es presentaran els electors parroquials amb el document que n'acredite l'elecció, perquè s'anoten els seus noms en el llibre en què han d'estendre's les actes de la junta.

Article 68

En el dia indicat s'ajuntaran els electors de parròquia amb el president de les sales consistorials, a porta oberta, i començaran per nomenar un secretari i dos escrutadors entre els mateixos electors.

Article 69

Tot seguit els electors presentaran les certificacions del seu nomenament per a ser examinades pel secretari i els escrutadors, que hauran d'informar el dia següent si estan o no arreglades. Les certificacions del secretari i els escrutadors seran examinades per una comissió de tres individus de la junta, que es nomenarà a l'efecte, perquè hi informe també en el dia següent.

Article 70

En aquest dia, congregats els electors parroquials, es llegiran els informes sobre les certificacions; i si hi hagués cap objecció que oposar a alguna d'aquestes, o als electors, per defecte d'alguna de les qualitats requerides, la junta resoldrà definitivament i acte seguit allò que li semble, i el que resolguera s'executarà sense recurs.

Article 71

Conclòs aquest acte, passaran els electors parroquials amb el seu president a l'església major, on es cantarà una missa solemne d'Esperit Sant per l'eclesiàstic de major dignitat, qui farà un discurs propi de les circumstàncies.

Article 72

Després d'aquest acte religiós, tornaran a les cases consistorials, els electors ocuparan els seus seients sense cap preferència, el secretari llegirà aquest capítol de la Constitució i tot seguit el president farà la mateixa pregunta que es conté en l'article 49, i s'observarà tot el que hi ha previst.

Article 73

Immediatament després es procedirà al nomenament del elector o els electors de partit, elegits d'un en un, i per escrutini secret, mitjançant cèdules on estiga escrit el nom de la persona que cada un elegeix.

Article 74

Conclusa la votació, el president, el secretari i els escrutadors faran la regulació dels vots, i resultarà elegit el que haja reunit, si més no, la meitat dels vots i un més; el president publicarà cada elecció. Si cap no haguera tingut la pluralitat absoluta de vots, els dos que n'hagen tingut el major nombre entraran en un segon escrutini, i quedarà elegit el que reunesca major nombre de vots. En cas d'empat decidirà la sort.

Article 75

Per a ser elector de partit es requereix ser ciutadà que es trobe en l'exercici dels seus drets, major de vint-i-cinc anys, i veí i resident en el partit, ja siga de l'estat seglar o de l'eclésiàstic secular. L'elecció podrà recaure en els ciutadans que componen la junta, o en els de fora d'aquesta.

Article 76

El secretari estendrà l'acta, que signaran també el president i els escrutadors, i se'n lliurarà una còpia, firmada per aquests, a la persona o les persones elegides per a fer-ne constar el nomenament. El president d'aquesta junta tramestrà una altra còpia, signada per ell i pel secretari, al president de la junta de província, on es farà notòria l'elecció en els papers públics.

Article 77

En les juntes electorals de partit s'observarà tot allò que hi ha previst per a les juntes electorals de parròquia en els articles 55, 56, 57 i 58.

CAPÍTOL V

De les juntes electorals de província

Article 78

Les juntes electorals de província es compondran dels electors de tots els partits d'aquesta, que es congregaran en la capital, a fi de nomenar els diputats que li corresponguen per a assistir a les Corts com a representants de la nació.

Article 79

Aquestes juntes se celebraran sempre a la península i les illes adjacents el primer diumenge del mes de desembre de l'any anterior a les Corts.

Article 80

A les províncies d'ultramar se celebraran el diumenge segon del mes de març del mateix any en què se celebren les juntes de partit.

Article 81

Aquestes juntes seran presidides pel cap polític de la capital de província, on es presentaran els electors de partit amb el document de la seua elecció, perquè els seus noms s'anoten en el llibre on han d'estendre's les actes de la junta.

Article 82

En el dia indicat s'ajuntaran els electors de partit amb el president en les cases consistorials, o en l'edifici que es considere més a propòsit per a un acte tan solemne, a porta oberta, i començaran per nomenar a pluralitat de vots un secretari i dos escrutadors entre els mateixos electors.

Article 83

Si a una província no li tocara més que un diputat, concorreran, si més no, cinc electors per al seu nomenament, i aquest nombre es distribuirà entre els partits en què estiguera dividida, o formant partit per a aquest sol efecte.

Article 84

Es llegiran els quatre capítols d'aquesta Constitució que tracten de les eleccions. Després es llegiran les certificacions de les actes de les eleccions fetes en els caps de partit, trameses pels presidents respectius, i així mateix, els electors presentaran les certificacions del seu nomenament, per a ser examinades pel secretari i els escrutadors, els quals hauran d'informar el dia següent si estan o no arreglades. Les certificacions del secretari i els escrutadors seran examinades per una comissió de tres individus de la junta, que es nomenaran a l'efecte, perquè hi informen també el dia següent.

Article 85

Junts, els electors de partit llegiran els informes sobre les certificacions, i si s'haguera trobat cap objecció a oposar a alguna d'aquestes, o als electors per defecte d'alguna de les qualitats requerides, la junta resoldrà definitivament i acte seguit el que li semble, i allò que resolga s'executarà sense recurs.

Article 86

Tot seguit els electors de partit es dirigiran, amb el seu president, a la catedral o l'església major, on es cantarà una missa solemne d'Esperit Sant, i el bisbe, o si no n'hi ha, l'eclésiàstic de major dignitat, farà un discurs propi de les circumstàncies.

Article 87

Conclòs aquest acte religiós, tornaran al lloc d'on van eixir, i a porta oberta, els electors ocuparan els seus seients sense cap preferència, el president farà la mateixa pregunta que es conté en l'article 49 i s'observarà tot el que hi ha previst.

Article 88

Els electors que es troben presents procediran tot seguit a l'elecció del diputat o diputats, i s'elegiran d'un en un, s'aproparan a la mesa on es troben el president, els escrutadors i el secretari, i aquest escriurà en una llista, en la seua presència, el nom de la persona que cada un elegeix. El secretari i els escrutadors seran els primers que voten.

Article 89

Conclusa la votació, el president, el secretari i els escrutadors faran la regulació dels vots, i quedarà elegit el que haja reunit, si més no, la meitat dels vots i un de més. Si cap no haguera reunit la pluralitat absoluta de vots, els dos que n'hagen tingut el major nombre entraran en un segon escrutini, i quedarà elegit el que en reunesca la pluralitat. En cas d'empat decidirà la sort, i feta l'elecció de cada un, la publicarà el president.

Article 90

Després de l'elecció de diputats es procedirà a la de suplents, pel mateix mètode i forma, i el seu nombre serà en cada província la tercera part dels diputats que li corresponguen. Si a alguna província no li tocara elegir més d'un o dos diputats, elegirà no obstant això, un diputat suplent. Aquests concorreran a les Corts sempre que es verifiqui la mort del propietari, o la seua impossibilitat, a parer d'aquestes, en qualsevol temps que l'un o l'altre accident es verifiqui després de l'elecció.

Article 91

Per a ser diputat a Corts es requereix ser un ciutadà que està en l'exercici dels seus drets, major de vint-i-cinc anys, i que haja nascut a la província o hi estiga aveïnat amb residència, si més no, de set anys, bé siga de l'estat seglar o de l'eclesiàstic secular; podrà recaure l'elecció en els ciutadans que componen la junta, o en els de fora d'aquesta.

Article 92

Es requereix a més per a ser elegit diputat de Corts, tenir una renda anual proporcionada, procedent de béns propis.

Article 93

Se suspèn la disposició de l'article precedent fins que les Corts que d'ara endavant s'han de celebrar declaren haver arribat ja el temps en què puga tenir efecte, assenyalen la quota de la renda i la qualitat dels béns dels quals haja de provenir; i allò que resolgueren llavors es tindrà per constitucional, com si estiguera expressat ací.

Article 94

Si succeís que una mateixa persona és elegida per la província de la seua naturalesa i per la que està aveïnat, subsistirà l'elecció per raó del veïnatge, i per la província de la seua naturalesa vindrà a les Corts el suplent que corresponga.

Article 95

Els secretaris del Despatx, els consellers d'Estat i els que serveixen treballs de la Casa Reial no podran ser elegits diputats de Corts.

Article 96

Tampoc no podrà ser elegit diputat de Corts cap estranger, encara que haja obtingut de les Corts carta de ciutadà.

Article 97

Cap empleat públic nomenat pel Govern podrà ser elegit diputat de Corts per la província on exerceix el càrrec.

Article 98

El secretari estendrà l'acta de les eleccions, que amb ell signaran el president i tots els electors.

Article 99

Tot seguit atorgaran tots els electors sense cap excusa, a tots i cadascun dels diputats, poders amplis, segons la fórmula següent, i es lliurarà a cada diputat el poder corresponent per a presentar-se a les Corts.

Article 100

Els poders estaran concebuts en aquests termes:

«En la ciutat o vila dea dies del mes de de l'any de, en les sales de, congregats els senyors (ací es posaran els noms del president i dels electors de partit que formen la junta electoral de la província), van dir davant meu, l'escrivà subscrit i els testimonis convocats a l'efecte, que una vegada procedit, d'acord amb la Constitució política de la monarquia espanyola, el nomenament dels electors parroquials i de partit amb totes les solemnitats prescrites per la mateixa Constitució, com constava de les certificacions que hi havia originals en l'expedient, reunits els electors susdits dels partits de la província de en el dia de del mes de del present any, havien fet el nomenament dels diputats que en nom i representació d'aquesta província han de concórrer a les Corts, i que hi van ser electes com a diputats per aquesta província els Sr. N.N.N., com resulta de l'acta estesa i firmada per N.N.; que en conseqüència els atorguen poders amplis a tots junts, i a cada un per si mateix, per a complir i exercir les augustes funcions del seu encàrrec, i perquè amb els altres diputats de Corts, com a representants de la nació espanyola, puguem acordar i resoldre tot el que entengueren conduent al bé general d'aquesta, en ús de les facultats que la Constitució determina, i dins dels límits que aquesta prescriu, sense poder derogar, alterar o variar res de cap dels articles sota cap pretext, i que els atorgants s'obliguen per si mateixos i en nom de tots els veïns d'aquesta província, en virtut de les facultats que els són concedides com a electors nomenats per a aquest acte, a tenir per vàlid, i obeir i complir tot el que com a diputats de Corts feren, i aquestes ho resolgueren d'acord amb la Constitució política de la monarquia espanyola. Així ho van expressar i atorgar, amb la presència com a testimonis de N.N., que amb els senyors atorgants ho van signar: de la qual cosa done fe».

Article 101

El president, els escrutadors i el secretari trametran immediatament una còpia firmada per aquests de l'acta de les eleccions a la Diputació Permanent de les Corts, i faran que es publiquen les eleccions mitjançant la impremta, i en trametran un exemplar a cada poble de la província.

Article 102

Per a la indemnització dels diputats els assistiran les províncies respectives amb les dietes que les Corts, en el segon any de cada Diputació General, indiquen per a la Diputació que l'ha de succeir, i als diputats d'ultramar se'ls abonarà, a més, el que sembla necessari, a judici de les províncies respectives, per a les despeses de viatge d'anada i tornada.

Article 103

S'observarà en les juntes electorals de província tot allò que hi ha prescrit en els articles 55, 56, 57 i 58, excepte el que hi ha previst en l'article 328.

CAPÍTOL VI**De la celebració de les Corts****Article 104**

Tots els anys s'ajuntaran les Corts en la capital del regne, en un edifici destinat tan sols a aquest objecte.

Article 105

Quan tingueren per convenient traslladar-se a un altre lloc, podran fer-ho, amb la condició que siga un poble que no diste de la capital més de dotze llegües i que convinguen en el trasllat les dues terceres parts dels diputats presents.

Article 106

Les sessions de les Corts cada any duraran tres mesos consecutius, començant pel dia 1 del mes de març.

Article 107

Les Corts podran prorrogar les sessions com a molt un altre mes, sols en dos casos: primer, a petició del rei; segon, si les Corts ho cregueren necessari per una resolució de les dues terceres parts dels diputats.

Article 108

Els diputats es renovaran en la totalitat cada dos anys.

Article 109

Si la guerra o l'ocupació d'alguna part del territori de la monarquia per l'enemic impediren que es presenten a temps tots o alguns dels diputats d'una o més províncies, seran substituïts els que falten pels diputats anteriors de les respectives províncies, i se sortejarà entre ells fins a completar el nombre que els corresponga.

Article 110

Els diputats no podran tornar a ser elegits, sinó mitjançant una altra Diputació.

Article 111

En arribar els diputats a la capital es presentaran a la Diputació Permanent de Corts, que fixarà per escrit els seus noms, i el de la província que els ha elegit, en un registre de la Secretaria de les mateixes Corts.

Article 112

L'any de la renovació dels diputats se celebrarà, el dia 15 de febrer, a porta oberta, la primera junta preparatòria, en la qual exercirà de president el que ho siga de la Diputació Permanent, i de secretaris i escrutadors els que nomena la mateixa Diputació entre la resta d'individus que la componen.

Article 113

En aquesta primera junta presentaran tots els diputats els seus poders, i es nomenaran a pluralitat de vots dues comissions, una de cinc individus, perquè examine els poders de tots els diputats, i l'altra de tres, perquè examine els d'aquests cinc individus de la comissió.

Article 114

El dia 20 del mateix febrer se celebrarà també, a porta oberta, la segona junta preparatòria, en la qual les dues comissions informaran sobre la legitimitat dels poders, ateses les còpies de les actes de les eleccions provincials.

Article 115

En aquesta junta, i en les altres que siguen necessàries fins al dia 25, es resoldran definitivament, i a pluralitat de vots, els dubtes que se susciten sobre la legitimitat dels poders i les qualitats dels diputats.

Article 116

L'any següent al de la renovació dels diputats, es tindrà la primera junta preparatòria el dia 20 de febrer, i fins al 25

les que es creguen necessàries per a resoldre, en la manera i forma que s'ha expressat en els tres articles precedents, sobre la legitimitat dels poders dels diputats que de bell nou es presenten.

Article 117

Tots els anys, el dia 25 de febrer, se celebrarà l'última junta preparatòria, en la qual tots els diputats, amb la mà sobre els Sants Evangelis, faran el jurament següent: Jureu defensar i conservar la religió catòlica, apostòlica, romana, sense admetre'n cap altra en el regne? –R. Sí jure. – Jureu guardar i fer guardar religiosament la Constitució política de la monarquia espanyola, sancionada per les Corts generals i extraordinàries de la nació l'any 1812? –R. Sí jure. – ¿Jureu trobar-vos bé i fidelment en el càrrec que la nació us ha encomanat, i mirar en tot pel bé i la prosperitat de la mateixa nació? –R. Sí jure. –Si així ho feu, que Déu us ho premie, i si no, que us ho demande.

Article 118

Tot seguit es procedirà a elegir entre els mateixos diputats, per escrutini secret i a pluralitat absoluta de vots, un president, un vicepresident i quatre secretaris, i amb això es tindran per constituïdes i formades les Corts, i la Diputació Permanent cessarà en totes les funcions.

Article 119

Es nomenarà en el mateix dia una diputació de 22 individus, i dos dels secretaris, perquè passe a donar part al rei de trobar-se constituïdes les Corts, i del president que han elegit, a fi que manifeste si assistirà a l'obertura de les Corts que se celebrarà el dia 1 de març.

Article 120

Si el rei es troba fora de la capital, se li farà aquesta participació per escrit, i el rei contestarà de la mateixa manera.

Article 121

El rei assistirà per si mateix a l'obertura de les Corts, i si tinguera cap impediment, la farà el president el dia indicat, sense que per cap motiu pugui diferir-se per un altre. Les mateixes formalitats s'observaran per a l'acte de tancar-se les Corts.

Article 122

En la sala de les Corts entrarà el rei sense guàrdia, i sols l'acompanyaran les persones que determine el cerimonial per a la rebuda i l'acomiadament del rei que hi haja prescrit en el reglament del govern interior de les Corts.

Article 123

El rei farà un discurs, en el qual proposarà a les Corts allò que crega convenient, i al qual el president contestarà en termes generals. Si no hi assistira el rei, trametrà el seu discurs al president perquè aquest el llija a les Corts.

Article 124

Les Corts no podran deliberar en la presència del rei.

Article 125

En els casos que els secretaris del Despatx facen a les Corts algunes propostes en nom del rei, assistiran a les discussions quan i de la manera que les Corts determinen, i hi parlaran, però no podran estar presents en la votació.

Article 126

Les sessions de les Corts seran públiques, i sols en els casos que exigissen reserva podrà celebrar-se una sessió secreta.

Article 127

En les discussions de les Corts, i en tot allò que pertanga al govern i l'ordre interior, s'observarà el reglament que formen aquestes Corts generals i extraordinàries, sense perjudici de les reformes que les successives tinguen per convenient fer-hi.

Article 128

Els diputats seran inviolables per les seues opinions, i en cap temps ni cas ni per cap autoritat, podran ser reconvenits per aquestes. En les causes criminals que contra ells s'intenten, no podran ser jutjats sinó pel Tribunal de Corts en la manera i forma que es prescriga en el Reglament del govern interior d'aquestes. Durant les sessions de les Corts, i un mes després, els diputats no podran ser demandats civilment, ni executats per deutes.

Article 129

Durant el temps de la Diputació, a comptar per a l'efecte des que el nomenament conste en la permanent de Corts, no podran els diputats admetre per a si mateixos, ni sol·licitar per a un altre, cap ocupació de provisió del rei, ni un ascens, com no siga d'escala en la respectiva carrera.

Article 130

De la mateixa manera no podran, durant el temps de la seua diputació, i un any després de l'últim acte de les seues

funcions, obtenir per a si mateixos, ni sol·licitar per a un altre, cap pensió ni condecoració que siga també de provisió del rei.

CAPÍTOL VII De les facultats de les Corts

Article 131

Les facultats de les Corts són:

Primera. Proposar i decretar les lleis, i interpretar-les i derogar-les en cas necessari.

Segona. Rebre jurament al rei, al príncep d'Astúries i a la Regència, com hi ha previst en els seus llocs.

Tercera. Resoldre qualsevol dubte, de fet o de dret, que ocorrega en ordre a la successió a la Corona.

Quarta. Elegir Regència o regent del Regne quan ho preveu la Constitució, i assenyalar les limitacions amb què la Regència o el regent han d'exercir l'autoritat real.

Cinquena. Fer el reconeixement públic del príncep d'Astúries.

Sisena. Nomenar tutor per al rei menor, quan ho preveu la Constitució.

Setena. Aprovar abans de la ratificació els tractats d'aliança ofensiva, els de subsidis i els especials de comerç.

Vuitena. Concedir o negar l'admissió de tropes estrangeres al Regne.

Novena. Decretar la creació i la supressió de places en els tribunals que estableix la Constitució, i igualment la creació i la supressió dels oficis públics.

Deu. Fixar tots els anys, a proposta del rei, les forces de terra i de mar, amb determinació de les que s'hagen de tenir en peu en temps de pau, i l'augment en temps de guerra.

Onze. Donar ordenances a l'exèrcit, l'armada i la milícia nacional en tots els rams que els constitueixen.

Dotze. Fixar les despeses de l'administració pública.

Tretze. Establir anualment les contribucions i els impostos.

Catorze. Prendre cabals a préstec en cas de necessitat sobre el crèdit de la nació.

Quinze. Aprovar el repartiment de les contribucions entre les províncies.

Setze. Examinar i aprovar els comptes de la inversió dels cabals públics.

Disset. Establir les duanes i els aranzels de drets.

Divuit. Disposar el que siga convenient per a l'administració, la conservació i l'alienació dels béns nacionals.

Dinou. Determinar el valor, el pes, la llei, el tipus i la denominació de les monedes.

Vint. Adoptar el sistema que es jutge més còmode i just de pesos i mesures.

Vint-i-una. Promoure i fomentar tota espècie d'indústria, i remoure els obstacles que l'entrebanquen.

Vint-i-dues. Establir el pla general d'ensenyament públic en tota la monarquia, i aprovar que es forme per a l'educació del príncep d'Astúries.

Vint-i-tres. Aprovar els reglaments generals per a la policia i la sanitat del Regne.

Vint-i-quatre. Protegir la llibertat política de la impremta.

Vint-i-cinc. Fer efectiva la responsabilitat dels secretaris del Despatx i d'altres empleats públics.

Vint-i-sis. Per últim, correspon a les Corts donar o negar el consentiment en tots els casos i els actes per als quals la Constitució preveu que són necessaris.

CAPÍTOL VIII

De la formació de les lleis i de la sanció reial

Article 132

Tot diputat té la facultat de proposar a les Corts projectes de llei, per escrit i amb l'exposició de les raons en què es base.

Article 133

Dos dies, si més no, després de presentat i llegit el projecte de llei, es llegirà per segona vegada, i les Corts deliberaran si s'admet o no a discussió.

Article 134

Admès a discussió, si la gravetat de l'afer requerira, a parer de les Corts, que passe prèviament a una comissió, s'executarà així.

Article 135

Quatre dies, si més no, després d'admetre a discussió el projecte, es llegirà per tercera vegada, i es podrà assenyalar un dia per a obrir-ne la discussió.

Article 136

Arribat el dia indicat per a la discussió, aquesta abraçarà el projecte en la totalitat i en cadascun dels articles.

Article 137

Les Corts decidiran quan la matèria està suficientment discutida, i una vegada decidit que ho està, es resoldrà si cal o no la votació.

Article 138

Decidit que cal la votació, s'hi procedirà immediatament, i s'admetrà o es refusarà en tot o en part el projecte, o es variarà i es modificarà, segons les observacions que s'hagen fet en la discussió.

Article 139

La votació es farà a pluralitat absoluta de vots, i per a procedir-hi, serà necessari que es troben presents, si més no, la meitat més un de la totalitat dels diputats que han de compondre les Corts.

Article 140

Si les Corts rebutjaren un projecte de llei en qualsevol estat de l'examen, o resolgueren que no se n'ha de procedir a la votació, no podrà tornar a proposar-se en el mateix any.

Article 141

Si haguera estat adoptat, s'estendrà per duplicat en forma de llei, i es llegirà en les Corts; fet això, i signats ambdós originals pel president i dos secretaris, seran presentats immediatament al rei per una diputació.

Article 142

El rei té la sanció de les lleis.

Article 143

El rei dóna la sanció per aquesta fórmula, firmada de mà seua:

«Que es publique com a llei».

Article 144

El rei nega la sanció per aquesta fórmula igualment firmada de mà seua: «Que torne a les Corts»; acompanyada alhora d'una exposició de les raons que ha tingut per a negar-la.

Article 145

El rei tindrà trenta dies per a usar aquesta prerrogativa: si dins d'aquest temps no haguera donat o negat la sanció, pel mateix fet s'entendrà que l'ha donada, i la donarà en efecte.

Article 146

Donada o negada la sanció pel rei, tornarà a les Corts un dels originals amb la fórmula respectiva, per a donar-n'hi compte. Aquest original es conservarà en l'arxiu de les Corts, i el duplicat quedarà en poder del rei.

Article 147

Si el rei nega la sanció, no es tornarà a tractar el mateix afer en les Corts d'aquell any; però podrà fer-se en les del següent.

Article 148

Si en les Corts de l'any següent fóra de nou proposat, admès i aprovat el mateix projecte, una vegada presentat al rei, podrà donar la sanció, o negar-la per segona vegada en els termes dels articles 143 i 144, i en l'últim cas, no es tractarà del mateix afer en aquell any.

Article 149

Si de bell nou fóra per tercera vegada proposat, admès i aprovat el mateix projecte en les Corts de l'any següent, pel mateix fet s'entén que el rei dóna la sanció, i presentant-li-la, la donarà en efecte mitjançant la fórmula expressada en l'article 143.

Article 150

Si abans que expire el termini de trenta dies en què el rei ha de donar o negar la sanció, arriba el dia en què les Corts han d'acabar-ne les sessions, el rei la donarà o la negarà en els vuit primers de les sessions de les Corts següents, i si aquest termini passa sense haver-la donat, per això mateix s'entendrà donada, i la donarà en efecte en la forma prescrita; però si el rei negara la sanció, podran aquestes Corts tractar el mateix projecte.

Article 151

Encara que després d'haver negat el rei la sanció a un projecte de llei es passen algun o alguns anys sense que es proposi el mateix projecte, si torna a suscitar-se en el temps de la mateixa diputació, que el va adoptar la primera vegada, o en el de les dues diputacions que immediatament la subseqüesquen, s'entendrà sempre el mateix projecte per als efectes de la sanció del rei, de la qual tracten els tres articles precedents; però si en la durada de les tres diputacions susdites no tornara a proposar-se, encara que després es reproduesca en els mateixos termes, es tindrà com un projecte nou per als efectes indicats.

Article 152

Si la segona o la tercera vegada que es proposa el projecte dins del termini que prefixa l'article precedent, fóra refusat per les Corts, en qualsevol temps que es reproduesca després, es tindrà com un projecte nou.

Article 153

Les lleis es deroguen amb les mateixes formalitats i pels mateixos tràmits que s'estableixen.

CAPÍTOL IX
De la promulgació de les lleis

Article 154

Publicada la llei en les Corts, es donarà avís al rei, perquè se'n procedesca immediatament a la promulgació solemne.

Article 155

El rei, per a promulgar les lleis, usará la fórmula següent:

N. (el nom del rei) per la gràcia de Déu i per la Constitució de la monarquia espanyola, rei de les Espanyes, a tots els que aquestes veges i entenguen; sapiguen: Que les Corts han decretat, i Nos sancionem el següent: (Ací el text literal de la llei.) Per tant, manem a tots els tribunals, justícies, caps, governadors i altres autoritats, així civils com militars i eclesiàstiques, de qualsevol classe i dignitat, que guarden i facen guardar, complir i executar la present llei en totes les parts. Tingueu-ho entès per al seu compliment, i disposareu que s'imprimezca, es publique i circule. (Va dirigida al secretari del Despatx respectiv.)

Article 156

Totes les lleis circularan per manament del rei pels respectius secretaris del Despatx directament a tots i cadascun dels tribunals suprems i de les províncies, i altres caps i autoritats superiors, que els trametran a les subalternes.

CAPÍTOL X

De la Diputació Permanent de Corts

Article 157

Abans de separar-se, les Corts nomenaran una diputació que es dirà Diputació Permanent de Corts, composta per set individus del seu si, tres de les províncies d'Europa i tres de les d'ultramar, i el setè eixirà per sort entre un diputat d'Europa i un altre d'ultramar.

Article 158

Al mateix temps nomenaran les Corts dos suplents per a aquesta diputació, un d'Europa i un altre d'ultramar.

Article 159

La Diputació Permanent durarà d'unes Corts ordinàries a altres.

Article 160

Les facultats d'aquesta diputació són:

Primera. Vetlar per l'observança de la Constitució i de les lleis, per a donar compte a les pròximes Corts de les infraccions que hagen notat.

Segona. Convocar a Corts extraordinàries en els casos prescrits per la Constitució.

Tercera. Exercir les funcions que s'indiquen en els articles 111 i 112.

Quarta. Passar avís als diputats suplents perquè concórreguen en lloc dels propietaris; i si s'esdevinguera la mort o la impossibilitat absoluta de propietaris i suplents d'una província, comunicar les ordres corresponents a aquesta, perquè procedesca a nova elecció.

CAPÍTOL XI

De les Corts extraordinàries

Article 161

Diputats que formen les ordinàries durant els dos anys de la seua diputació.

Article 162

La Diputació Permanent de Corts les convocarà amb indicació del dia en els tres casos següents:

Primer. Quan folgue la Corona.

Segon. Quan el rei s'impossibilitara de qualsevol manera per al govern, o vulga abdicar la Corona en el successor; la diputació està autoritzada en el primer cas per a prendre totes les mesures que estime convenients, a fi d'assegurar-se la inhabilitat del rei.

Tercer. Quan en circumstàncies crítiques i per negocis arduos tinguera el rei per convenient que es congreguen, i ho participara així a la Diputació Permanent de Corts.

Article 163

Les Corts extraordinàries no entendran sinó amb l'objecte perquè han estat convocades.

Article 164

Les sessions de les Corts extraordinàries començaran i s'acabaran amb les mateixes formalitats que les ordinàries.

Article 165

La celebració de les Corts extraordinàries no destorbarà l'elecció de nous diputats en el temps prescrit.

Article 166

Si les Corts extraordinàries no hagueren conclòs les sessions en el dia indicat per a la reunió de les ordinàries, cessaran les primeres en les seues funcions, i les ordinàries continuaran el negoci per al qual van ser convocades.

Article 167

La Diputació Permanent de Corts continuarà en les funcions que hi estan assenyalades en els articles 111 i 112, en el cas comprès en l'article precedent.

TÍTOL IV Del Rei

CAPÍTOL PRIMER

De la inviolabilitat del rei i la seua autoritat

Article 168

La persona del rei és sagrada i inviolable, i no està subjecta a responsabilitat.

Article 169

El rei tindrà el tractament de Majestat Catòlica.

Article 170

La potestat de fer executar les lleis resideix exclusivament en el rei, i la seua autoritat s'estén a tot allò que conduceix a la conservació de l'ordre públic en l'interior, i a la seguretat de l'Estat en l'exterior, conforme a la Constitució i a les lleis.

Article 171

A més de la prerrogativa que compet al rei de sancionar les lleis i promulgar-les, li corresponen com a principals les facultats següents:

Primera. Expedir els decrets, els reglaments i les instruccions que crega conduents per a l'execució de les lleis.

Segona. Tenir cura que en tot el regne s'administre promptament i complidament la justícia.

Tercera. Declarar la guerra, i fer i ratificar la pau, i retre'n després compte documentat a les Corts.

Quarta. Nomenar els magistrats de tots els tribunals civils i criminals, a proposta del Consell d'Estat.

Cinquena. Proveir totes les ocupacions civils i militars.

Sisena. Presentar per a tots els bisbats i per a totes les dignitats i beneficis eclesiàstics de reial patronat, a proposta del Consell d'Estat.

Setena. Concedir honors i distincions de tota classe, d'acord amb les lleis.

Vuitena. Manar els exèrcits i armades i nomenar-ne els generals.

Novena. Disposar de la força armada, i distribuir-la com més convinga.

Deu. Dirigir les relacions diplomàtiques i comercials amb les altres potències, i nomenar els ambaixadors, els ministres i els cònsols.

Onze. Tenir cura de la fabricació de la moneda, en la qual es posarà el seu bust i el seu nom.

Dotze. Decretar la inversió dels fons destinats a cadascun dels rams de l'administració pública.

Tretze. Indultar els delinqüents, d'acord amb les lleis.

Catorze. Fer a les Corts les propostes de lleis o de reformes que crega conduents al bé de la nació, perquè deliberen en la forma prescrita.

Quinze. Concedir el passe, o retenir els decrets conciliaris i les bules pontificies amb el consentiment de les Corts,

si contenen disposicions generals, oït el Consell d'Estat, si versen sobre negociis particulars o governatius, i si contenen punts contenciosos, i passar-ne el coneixement i la decisió al Suprem Tribunal de Justícia perquè resolga d'acord amb les lleis.

Setze. Nomenar i separar lliurement els secretaris d'Estat i del Despatx.

Article 172

Les restriccions de l'autoritat del rei són les següents:

Primera. No pot el rei impedir, sota cap pretext, la celebració de les Corts en les èpoques i els casos assenyalats per la Constitució, ni suspendre-les ni dissoldre-les, ni en cap manera embarassar les sessions i les deliberacions. Els que l'aconsellen o auxiliïn en qualsevol temptativa per a aquests actes, són declarats traïdors i seran perseguits com a tals.

Segona. No pot el rei absentar-se del Regne sense consentiment de les Corts, i si ho fera, s'entén que ha abdicat la Corona.

Tercera. No pot el rei alienar, cedir, renunciar, o en qualsevol manera traspasar a un altre l'autoritat reial, ni cap de les seues prerrogatives. Si per qualsevol causa volguera abdicar el tron en el successor immediat, no ho podrà fer sense el consentiment de les Corts.

Quarta. No pot el rei alienar, cedir o permutar cap província, ciutat, vila o lloc, ni cap part, per menuda que siga, del territori espanyol.

Cinquena. No pot el rei fer aliança ofensiva, ni tractat especial de comerç amb cap potència estrangera, sense el consentiment de les Corts.

Sisena. No pot tampoc obligar-se per cap tractat a donar subsidis a cap potència estrangera sense el consentiment de les Corts.

Setena. No pot el rei cedir ni alienar els béns nacionals sense consentiment de les Corts.

Vuitena. No pot el rei imposar per si mateix, directament ni indirectament, contribucions, ni fer comandes sota qualsevol nom o per a qualsevol objecte que siga, sinó que sempre les han de decretar les Corts.

Novena. No pot el rei concedir cap privilegi exclusiu a cap persona ni corporació.

Deu. No pot el rei prendre la propietat de cap particular ni corporació, ni torbar-lo en la possessió, l'ús i l'aprofitament d'aquesta, i si en cap cas fóra necessari per a un objecte d'utilitat comuna coneguda prendre la propietat d'un particular, no ho podrà fer sense que al mateix temps siga indemnitzat i se li done el bon canvi a la vista d'homes bons.

Onze. No pot el rei privar a cap individu de la seua llibertat, ni imposar-li per si mateix cap pena. El secretari del Despatx que firme l'ordre, i el jutge que l'execute, en seran responsables davant la nació, i castigats com a reus d'atemptat contra la llibertat individual. Sols en el cas que el bé i la seguretat de l'Estat exiguesquen l'arrest d'alguna persona, podrà el rei expedir ordres a l'efecte; però amb la condició que dins de quaranta-vuit hores l'haurà de fer lliurar a disposició del tribunal o el jutge competent.

Dotze. El rei, abans de contraure matrimoni, donarà part a les Corts, per a obtenir-ne el consentiment, i si no ho fa, s'entén que abdica la Corona.

Article 173

El rei, en l'adveniment al tron, i si fóra menor, quan entre a governar el Regne, prestarà jurament davant les Corts sota la fórmula següent:

«N. (ací el seu nom), per la gràcia de Déu i la Constitució de la monarquia espanyola, rei de les Espanyes; jure per Déu i pels Sants Evangelis que defensaré i conservaré la religió catòlica, apostòlica, romana, sense permetre'n cap altra en el Regne; que guardaré i faré guardar la Constitució política i

les lleis de la monarquia espanyola, no miraré en tot allò que fera sinó el bé i el profit d'aquesta; que no alienaré, cediré ni desmembraré cap part del Regne; que no exigiré mai cap quantitat de fruits, diners ni altra cosa, sinó els que hagueren decretat les Corts; que no en prendré mai a ningú la propietat, i que respectaré sobretot la llibertat política de la nació i la personal de cada individu; i si en el que he jurat, o part d'això, fera el contrari, no he de ser obeït, abans allò en què contravinga, siga nul i de cap valor. Així, Déu m'ajude i siga en la meua defensa, i sinó, que m'ho demande.»

CAPÍTOL II

De la successió a la corona

Article 174

El Regne de les Espanyes és indivisible, i sols se succeirà al tron perpètuament des de la promulgació de la Constitució per l'ordre regular de primogenitura i representació entre els descendents legítims, barons i dones, de les línies que s'expressaran.

Article 175

No poden ser reis de les Espanyes sinó els que siguen fills legítims haguts en constant i legítim matrimoni.

Article 176

En el mateix grau i línia els barons precedeixen les dones, i sempre el major al menor; però les dones de millor línia, o de millor grau en la mateixa línia, precedeixen els barons de línia o grau posterior.

Article 177

El fill o la filla del primogènit del rei, en el cas de morir son pare sense haver entrat en la successió del Regne, pre-

cedeix els oncles, i succeeix immediatament l'avi per dret de representació.

Article 178

Mentre no s'extingeix la línia en què està radicada la successió, no entra la immediata.

Article 179

El rei de les Espanyes és el Senyor Ferran VII de Borbó, que regna actualment.

Article 180

A falta del Senyor Ferran VII de Borbó, el succeiran els descendents legítims, així barons com dones; a falta d'aquests, el succeiran els germans, i els oncles germans de son pare, així barons com dones, i els descendents legítims d'aquests per l'ordre que queda previst, tot guardant el dret de representació i la preferència de les línies anteriors a les posteriors.

Article 181

Les Corts hauran d'excloure de la successió la persona o les persones que siguin incapaces per a governar, o hagen fet qualque cosa per la qual meresquen perdre la Corona.

Article 182

Si arribaren a extingir-se totes les línies que ací s'indiquen, les Corts faran noves crides, com vegem què més importa a la nació, seguint sempre l'ordre i les regles de succeir ací establertes.

Article 183

Quan la Corona haja de recaure immediatament o haja recaigut en dona, no podrà aquesta elegir marit sense consentiment de les Corts, i si fera el contrari, s'entén que abdica la Corona.

Article 184

En el cas que arribe a regnar una dona, el marit no tindrà cap autoritat respecte al Regne, ni part alguna en el Govern.

CAPÍTOL III

De la menor edat del rei, i de la Regència

Article 185

El rei és menor d'edat fins als divuit anys complerts.

Article 186

Durant la minoria d'edat del rei el Regne serà governat per una regència.

Article 187

Ho serà igualment quan el rei es trobe impossibilitat d'exercir l'autoritat per qualsevol causa física o moral.

Article 188

Si l'impediment del rei passara de dos anys, i el successor immediat fóra major de divuit, les Corts podran nomenar-lo regent del Regne en lloc de la Regència.

Article 189

En els casos en què folgue la Corona, si el príncep d'Astúries és menor d'edat, fins que es reunescuen les Corts extraordinàries, si no es trobaren reunides les ordinàries, la Regència provisional es compondrà de la reina mare, si n'hi havia; de dos diputats de la Diputació Permanent de les Corts, els més antics per ordre d'elecció en la diputació, i de dos consellers del Consell d'Estat, els més antics, a saber: el degà i el que el seguezca, si no haguera reina mare, entrarà en la Regència el conseller d'Estat tercer en antiguitat.

Article 190

La Regència provisional serà presidida per la reina mare, si n'hi havia, i, en si no, per l'individu de la Diputació Permanent de Corts que en siga el primer nomenat.

Article 191

La Regència provisional no despatxarà altres negocis que els que no admeten dilació, i no remourà ni nomenarà empleats sinó interinament.

Article 192

Reunides les Corts extraordinàries, nomenaran una Regència, composta de tres o cinc persones.

Article 193

Per a poder ser individu de la Regència es requereix ser ciutadà en l'exercici dels seus drets; hi quedaran exclosos els estrangers, encara que tinguen carta de ciutadans.

Article 194

La Regència serà presidida per aquell dels seus individus que les Corts designaren, i tocarà a aquestes establir, en cas necessari, si ha d'haver o no torn en la presidència, i en quins termes.

Article 195

La Regència exercirà l'autoritat del rei en els termes que estimen les Corts.

Article 196

Una i altra Regència prestaran jurament segons la fórmula prescrita en l'article 173, amb la clàusula afegida que seran fidels al rei, i la Regència permanent afegirà, a més, que observarà les condicions que li hagueren imposat les Corts per a l'exercici de la seua autoritat, i que quan arribe el rei a ser major, o cesse la impossibilitat, li lliurà el govern del Regne, sota la pena, si un moment ho dilata, de ser els seus individus haguts i castigats com a traïdors.

Article 197

Tots els actes de la Regència es publicaran en nom del rei.

Article 198

Serà tutor del rei menor la persona que el rei difunt haguera nomenat en el seu testament. Si no l'haguera nomenat, serà tutora la reina mare, mentre es mantinga viuda. Si no n'hi havia, serà nomenat el tutor per les Corts. En el primer i el tercer cas, el tutor haurà de ser natural del Regne.

Article 199

La Regència curarà que l'educació del rei menor siga la més convenient al gran objecte de la seua alta dignitat, i que s'exercezca conforme al pla que aproven les Corts.

Article 200

Aquestes indicaran el sou que hagen de gaudir els individus de la Regència.

CAPÍTOL IV

De la família reial i del reconeixement del príncep d'Astúries

Article 201

El fill primogènit del rei s'intitularà príncep d'Astúries.

Article 202

Els altres fills i filles del rei seran i es diran infants de les Espanyes.

Article 203

Així mateix seran i es diran infants de les Espanyes els fills i les filles del príncep d'Astúries.

Article 204

A aquestes persones precisament estarà limitada la qualitat d'infant de les Espanyes, sense que pugua estendre's a d'altres.

Article 205

Els infants de les Espanyes gaudiran de les distincions i els honors que han tingut fins avui, i podran ser nomenats

per a tota classe de destinacions, excepte els de judicatura i la Diputació de Corts.

Article 206

El príncep d'Astúries no podrà eixir del Regne sense consentiment de les Corts, i si ho fera sense, quedarà per aquest fet exclòs de la crida a la Corona.

Article 207

Igual s'entendrà si roman fora del Regne per més temps que el reflectit en el permís, si requereix perquè torne, no ho verifica dins el termini que les Corts assenyalen.

Article 208

El príncep d'Astúries, els infants i les infantes i els seus fills i descendents que siguin súbdits del rei, no podran contreure matrimoni sense el seu consentiment i el de les Corts, sota la pena de ser exclosos de la crida a la Corona.

Article 209

De les partides de naixement, matrimoni i mort de totes les persones de la família reial, se'n trametrà una còpia autèntica a les Corts, i si no n'hi ha, a la Diputació Permanent, perquè es custodie en el seu arxiu.

Article 210

El príncep d'Astúries serà reconegut per les Corts amb les formalitats que previndrà el reglament del govern interior d'aquestes.

Article 211

Aquest reconeixement es farà en les primeres Corts que es celebren després del seu naixement.

Article 212

El príncep d'Astúries, quan arribe a l'edat de catorze anys, prestarà jurament davant les Corts sota la fórmula següent: «N. (ací el nom), príncep d'Astúries, jure per Déu i pels Sants Evangelis, que defensaré i conservaré la religió catòlica, apostòlica, romana, sense permetre'n cap altra en el Regne; que guardaré la Constitució política de la monarquia espanyola, i que seré fidel i obediènt al rei. Així, Déu m'ajude.»

CAPÍTOL V**De la dotació de la família reial****Article 213**

Les Corts indicaran al rei la dotació anual de sa casa, que siga corresponent a l'alta dignitat de la seua persona.

Article 214

Pertanyen al rei tots els palaus reials dels quals han gaudit els seus predecessors, i les Corts indicaran els terrenys que tinguen per convenient reservar per a l'esbarjo de la seua persona.

Article 215

Al príncep d'Astúries, des del dia del seu naixement, i als infants i les infantes, des que complequen set anys d'edat, les Corts els assignarà, per a aliments, la quantitat anual corresponent a la dignitat respectiva.

Article 216

A les infantes, per quan es casen, indicaran les Corts la quantitat que estimen en qualitat de dot, i una vagada lliurat aquest, cessaran els aliments anuals.

Article 217

Als infants, si es casen mentre resideixen a les Espanyes, se'ls continuaran els aliments que els estiguen assignats, i si es casen i resideixen fora, cessaran els aliments, i se'ls lliurarà per una vegada la quantitat que les Corts indiquen.

Article 218

Les Corts indicaran els aliments anuals que hagen de donar-se a la reina viuda.

Article 219

Els sous dels individus de la Regència es prendran de la dotació indicada a la casa del rei.

Article 220

La dotació de la casa del rei i els aliments de la seua família, dels quals parlen els articles precedents, els indicaran les Corts al principi de cada regnat, i no es podran alterar al llarg d'aquest.

Article 221

Totes aquestes assignacions són a compte de la tresoreria nacional, per la qual seran satisfetes a l'administrador que el rei nomene, amb el qual s'entendran les accions actives i passives que per raó d'interessos es puguen promoure.

CAPÍTOL VI
Dels secretaris d'Estat i del Despatx

Article 222

Els secretaris del Despatx seran set, a saber:

El secretari del Despatx de l'Estat.

El secretari del Despatx de la Governació del Regne per a la península i les illes adjacents.

El secretari del Despatx de la Governació del Regne per a ultramar.

El secretari del Despatx de Gràcia i Justícia.

El secretari del Despatx d'Hisenda.

El secretari del Despatx de Guerra.

El secretari del Despatx de Marina.

Les Corts successives faran en aquest sistema de secretaries del Despatx la variació que l'experiència o les circumstàncies exigescuen.

Article 223

Per a ser secretari de Despatx es requereix ser ciutadà en l'exercici dels seus drets; queden exclosos els estrangers, encara que tinguen carta de ciutadans.

Article 224

Per un reglament particular aprovat per les Corts s'indicaran a cada secretaria els negocis que han de pertànyer-li.

Article 225

Totes les ordres del rei hauran d'anar signades pel secretari del despatx del ram al qual corresponga l'afer. Cap

tribunal ni persona pública donarà compliment a l'ordre que manque d'aquest requisit.

Article 226

Els secretaris del Despatx seran responsables en les Corts de les ordres que autoritzen contra la Constitució o les lleis, sense que els servezca d'excusa haver-ho manat el rei.

Article 227

Els secretaris de Despatx formaran els pressuposts anuals de les despeses de l'administració pública que s'estime que s'hagen de fer pel ram respectiu, i retransmetten comptes dels que s'hagueren fet, en la manera que s'expressarà.

Article 228

Per a fer efectiva la responsabilitat dels secretaris del Despatx, les Corts decretaran abans de res que escau la formació de causa.

Article 229

Donat aquest decret, quedarà suspès el secretari del Despatx, i les Corts trametran al Tribunal Suprem de Justícia tots els documents concernents a la causa que haja de formar-se pel mateix tribunal, que la substanciarà i decidirà d'acord amb les lleis.

Article 230

Les Corts indicaran el sou que hagen de gaudir els secretaris del Despatx durant el seu encàrrec.

CAPÍTOL VII
Del Consell d'Estat

Article 231

Hi haurà un Consell d'Estat compost de quaranta individus, que siguin ciutadans en l'exercici dels seus drets; queden exclosos els estrangers, encara que tinguin carta de ciutadans.

Article 232

Aquests seran precisament en la forma següent, a saber:

quatre eclesiàstics, i no més, de coneguda i provada il·lustració i mereixement, dels quals dos seran bisbes; quatre grans d'Espanya, i no més, adornats de les virtuts, el talent i els coneixements necessaris, i els restants seran elegits entre els subjectes que més s'hagen distingit per la seua il·lustració i coneixements, o pels seus serveis assenyalats en algun dels principals rams de l'administració i el govern de l'Estat. Les Corts no podran proposar per a aquestes places cap individu que siga diputat de Corts en el temps de fer-se l'elecció. Dels individus del Consell d'Estat, dotze, si més no, seran nascuts en les províncies d'ultramar.

Article 233

Tots els consellers d'Estat seran nomenats pel rei, a proposta de les Corts.

Article 234

Per a la formació d'aquest Consell es disposarà en les Corts una llista triple de totes les classes referides, en la proporció indicada, de la qual el rei elegirà els quaranta in-

dividus que han de compondre el Consell d'Estat, prenent els eclesiàstics de la llista de la seua classe, els grans de la seua, i així els altres.

Article 235

Quan hi haja alguna vacant en el Consell d'Estat, les Corts primeres que se celebren presentaran al rei tres persones de la classe que s'haguera verificat, perquè en trie la que li parega.

Article 236

El Consell d'Estat és l'únic Consell del rei que oirà el seu dictamen en els afers governatius greus, i assenyaladament per a donar o negar la sanció a les lleis, declarar la guerra i fer els tractats.

Article 237

Pertanyerà a aquest Consell fer al rei la proposta per termes per a la presentació de tots els beneficis eclesiàstics i per a la provisió de les places de judicatura.

Article 238

El rei formarà un reglament per al govern del Consell d'Estat, oït aquest prèviament; i el presentarà a les Corts perquè l'aprove.

Article 239

Els consellers d'Estat no podran ser remoguts sense causa justificada davant el Tribunal Suprem de Justícia.

Article 240

Les Corts indicaran el sou que hagen de gaudir els consellers d'Estat.

Article 241

Els consellers d'Estat, en prendre possessió de les seues plaques, faran a mans del rei jurament de guardar la Constitució, ser fidels al rei, i aconsellar-li allò que entenguen que és conduent per al bé de la nació, sense mira particular ni interès privat.

TÍTOL V

Dels tribunals i de l'administració de justícia civils i criminals

CAPÍTOL PRIMER

Dels tribunals

Article 242

La potestat d'aplicar les lleis en les causes civils i criminals pertany exclusivament als tribunals.

Article 243

Ni les Corts ni el rei podran exercir en cap cas les funcions judicials, advocar causes pendents, ni manar obrir els judicis finalitzats.

Article 244

Les lleis indicaran l'ordre i les formalitats del procés, que seran uniformes en tots els tribunals, i ni les Corts ni el rei podran dispensar-les.

Article 245

Els tribunals no podran exercir altres funcions que les de jutjar i fer que s'execute el que s'ha jutjat.

Article 246

Tampoc podran suspendre l'execució de les lleis ni fer cap reglament per a l'administració de justícia.

Article 247

Cap espanyol no podrà ser jutjat en causes civils ni criminals per cap comissió, sinó pel tribunal competent, determinat amb anterioritat per la llei.

Article 248

En els negocis comuns, civils i criminals no hi haurà més que un sol fur per a tota classe de persones.

Article 249

Els eclesiàstics continuaran gaudint del fur del seu estat, en els termes que prescriuen les lleis o que d'ara endavant prescriuran.

Article 250

Els militars gaudiran també de fur particular, en els termes que preveu l'ordenança o d'ara endavant preveuran.

Article 251

Per a ser nomenat magistrat jutge es requereix haver nascut en el territori espanyol, i ser major de vint-i-cinc anys.

Les altres qualitats que hagen de tenir respectivament aquests, seran determinades per les lleis.

Article 252

Els magistrats i els jutges no podran ser depositats en les seues destinacions, siguen temporals o perpètuas, sinó per causa legalment provada i sentenciada, ni suspesos, sinó per acusació legalment intentada.

Article 253

Si al rei li arriben queixes contra cap magistrat, i format expedient, semblen fonamentades, podrà, oït el Consell d'Estat, suspendre'l, i farà passar immediatament l'expedient al Suprem Tribunal de Justícia, perquè jutge d'acord amb les lleis.

Article 254

Tota falta d'observança de les lleis que arreglen el procés civil i criminal, fa responsables personalment els jutges que la van cometre.

Article 255

El suborn i la prevaricació dels magistrats i els jutges produeixen acció popular contra qui els cometen.

Article 256

Les Corts indicaran als magistrats i els jutges de lletres una dotació competent.

Article 257

La justícia s'administrarà en nom del rei, i les executòries i les provisions dels tribunals superiors s'encapçalaran també en el seu nom.

Article 258

El Codi civil i criminal i el de comerç seran uns mateixos per a tota la monarquia, sense perjudici de les variacions que per particulars circumstàncies podran fer les Corts.

Article 259

Hi haurà en la cort un tribunal, que es dirà Suprem Tribunal de Justícia.

Article 260

Les Corts determinaran el nombre de magistrats que han de compondre'l, i les sales en què ha de distribuir-se.

Article 261

Toca a aquest Suprem Tribunal:

Primer. Dirimir totes les competències de les audiències entre sí en tot el territori espanyol, i els de les audiències amb els tribunals especials, que hi haja en la península i les illes adjacents. En Ultramar es dirimiran aquestes últimes segons ho determinen les lleis.

Segon. Jutjar els secretaris d'Estat i del Despatx, quan les Corts decreten que hi ha lloc per a la formació de causa.

Tercer. Conèixer de totes les causes de separació i suspensió dels consellers d'Estat i dels magistrats de les audiències.

Quart. Conèixer de totes les causes criminals dels secretaris d'Estat i del Despatx, dels consellers d'Estat i dels magistrats de les audiències; pertany al cap polític més autoritzat la instrucció del procés per a trametre'l a aquest tribunal.

Cinquè. Conèixer de totes les causes criminals que es promouen contra els individus d'aquest Suprem Tribunal. Si arriba el cas en què siga necessari fer efectiva la responsabilitat d'aquest Suprem Tribunal, les Corts, amb la formalitat prèvia establerta en l'article 228, procediran a nomenar per a aquest fi un tribunal compost de nou jutges, que seran elegits per sort d'un nombre doble.

Sisè. Conèixer de la residència de tot empleat públic que hi estiga subjecte per disposició de les lleis.

Setè. Conèixer de tots els afers contenciosos pertanyents al reial patronat.

Vuitè. Conèixer dels recursos de força de tots els tribunals eclesiàstics superiors de la cort.

Novè. Conèixer dels recursos de nul·litat que s'interposen contra les sentències donades en última instància per a l'efecte precís de reposar el procés, tornant-lo, i fer efectiva la responsabilitat de la qual tracta l'article 254. Pel que fa a Ultramar, sobre aquests recursos es coneixerà en les audiències en la forma que es dirà en el seu lloc.

Deu. Oir els dubtes dels altres tribunals sobre la intel·ligència d'alguna llei, i consultar-hi al rei amb els fonaments que hi haja, perquè promoga la declaració convenient en les Corts.

Onze. Examinar les llistes de les causes civils i criminals que han de trametre-hi les audiències per a promoure la ràpida administració de justícia, passar-ne una còpia per al mateix efecte al Govern, i disposar-ne la publicació mitjançant la impremta.

Article 262

Totes les causes civils i criminals defalliran dins el territori de cada audiència.

Article 263

Pertanyerà a les audiències conèixer de totes les causes civils dels jutjats inferiors de la seua demarcació en segona i tercera instància, i el mateix dels criminals, segons ho determinen les lleis; i també les causes de suspensió i separació dels jutges inferiors del seu territori, en la manera que previnguen les lleis, i en donaran compte al rei.

Article 264

Els magistrats que hagen fallat en la segona instància, no podran assistir a la vista del mateix plet en la tercera.

Article 265

Pertanyerà també a les audiències conèixer de les competències entre tots els jutges subalterns del seu territori.

Article 266

Els pertanyerà així mateix conèixer dels recursos de força que s'introdueixen, dels tribunals i les autoritats eclesiàstiques del seu territori.

Article 267

Els correspondrà també rebre de tots els jutges subalterns del seu territori avisos puntuals de les causes que es formen per delictes, i llistes de les causes civils i criminals pendents en el seu jutjat, amb expressió de l'estat d'unes i

d'altres, a fi de promoure la més ràpida administració de justícia.

Article 268

A les audiències d'ultramar els correspondrà a més conèixer dels recursos de nul·litat, que s'hauran d'interposar en les audiències que tinguen suficient nombre per a la formació de tres sales, en què no haja conegut de la causa en cap instància. En les audiències que no tinguen aquest nombre de ministres, s'interposaran aquests recursos d'una a altra de les compreses en el districte d'una mateixa governació superior; i en el cas que en aquest no hi haja més que una audiència, aniran a la més immediata d'un altre districte.

Article 269

Declarada la nul·litat, l'audiència que n'ha coneguda donarà compte, amb testimoni que continga els inserits convenients, al Suprem Tribunal de Justícia, per a fer efectiva la responsabilitat de què tracta l'article 254.

Article 270

Les audiències trametran cada any al Suprem Tribunal de Justícia llistes exactes de les causes civils, i cada sis mesos de les criminals, tant defallides com pendents, amb expressió de l'estat que tinguen, incloses les que hagen rebut dels jutjats inferiors.

Article 271

Es determinarà per lleis i reglaments especials el nombre dels magistrats de les audiències, que no en podran ser menys de set, la forma d'aquests tribunals i el lloc de residència.

Article 272

Quan arribe el cas de fer-se la divisió convenient del territori espanyol, indicada en l'article 11, s'hi determinarà el nombre d'audiències que han d'establir-se, i se'ls indicarà territori.

Article 273

S'establiran partits proporcionalment iguals, i en cada cap de partit hi haurà un jutge de lletres amb un jutjat corresponent.

Article 274

Les facultats d'aquests jutges es limitaran precisament al contenciós, i les lleis determinaran les que han de pertànyer-los en la capital i els pobles del seu partit, com també fins a quina quantitat podran conèixer en els negocis civils sense apel·lació.

Article 275

En tots els pobles s'establiran alcaldes, i les lleis determinaran l'extensió de les seues facultats, tant contencioses com econòmiques.

Article 276

Tots els jutges dels tribunals inferiors hauran de donar compte, a més tardar dins del tercer dia, a la respectiva audiència de les causes que es formen per delictes comesos en el seu territori, i després continuaran donant compte del seu estat en les èpoques que l'audiència els prescriga.

Article 277

Així mateix hauran de trametre a l'audiència respectiva llistes generals cada sis mesos de les causes civils, i cada

tres de les criminals, que estiguen pendents en els seus jutjats, amb expressió del seu estat.

Article 278

Les lleis decidiran si hi ha d'haver tribunals especials per a conèixer de determinats negocis.

Article 279

Els magistrats i els jutges, en prendre possessió de les seues places, juraran guardar la Constitució, ser fidels al rei, observar les lleis i administrar imparcialment la justícia.

CAPÍTOL II

De l'administració de justícia en l'àmbit civil

Article 280

No es podrà privar a cap espanyol del dret d'acabar les seues diferències mitjançant jutges arbitres, elegits per amb dues parts.

Article 281

La sentència que donen els àrbitres s'executarà si les parts, en fer el compromís, no s'han reservat el dret d'apel·lar.

Article 282

L'alcalde de cada poble hi exercirà l'ofici de conciliador, i el que haja de demandar per negocis civils o per injúries, haurà de presentar-s'hi amb aquest objecte.

Article 283

L'alcalde, amb dos homes bons, nomenats un per cada part, oirà el demandant i el demandat, s'assabentarà de les raons en què respectivament donen suport a la seua intenció, i oirà el dictamen dels dos associats, la providència que li parega pròpia per a acabar el litigi sense més progrés, com s'acabarà, en efecte, si les parts s'aquieten amb aquesta decisió extrajudicial.

Article 284

Sense fer constar que s'ha intentat el mitjà de la conciliació, no s'entaularà cap plet.

Article 285

En tot negoci, qualsevol que en siga la quantia, hi haurà com a molt tres instàncies i tres sentències definitives que s'hi pronuncien. Quan la tercera instància s'interpose de dues sentències conformes, el nombre de jutges que haja de decidir-la haurà de ser major que el que va assistir a la vista de la segona, en la forma que ho dispose la llei. A aquesta toca també determinar, atesa l'entitat dels negocis i la naturalesa i la qualitat dels diferents judicis, quina sentència ha de ser la que en cadascun haja de causar executòria.

CAPÍTOL III

De l'administració de justícia en l'àmbit criminal

Article 286

Les lleis arreglaran l'administració de justícia en l'àmbit criminal de manera que el procés estiga format amb brevetat i sens vicis, a fi que els delictes siguen castigats promptament.

Article 287

Cap espanyol no podrà ser pres sense que precedesca informació sumària del fet pel qual meresca, segons la llei, ser castigat amb pena corporal, i així mateix un manament del jutge per escrit, que se li notificarà en l'acte mateix de la presó.

Article 288

Tota persona haurà d'obeir aquests manaments: qualsevol resistència serà reputada delicta greu.

Article 289

Quan hi haja resistència o se sospita la fuga, es podrà usar la força per a assegurar la persona.

Article 290

L'arrestat, abans de ser empresonat, serà presentat al jutge, sempre que no hi haja cap cosa que ho destorbe, perquè li reba declaració; si això no es poguera verificar, però, se'l conduirà a la presó en qualitat de detingut, i el jutge li rebrà la declaració dins les vint-i-quatre hores.

Article 291

La declaració de l'empresonament serà sense jurament, que a ningú no s'ha de prendre en matèries criminals sobre un fet propi.

Article 292

In fraganti, tot delinqüent pot ser arrestat i tots poden arrestar-lo i conduir-lo a la presència del jutge: presentat o posat en custòdia, es procedirà en tot com hi ha previst en els dos articles precedents.

Article 293

Si es resolguera que a l'arrestat se'l pose a la presó, o que hi romanga en qualitat de pres, es proveirà un acte motivat, i se'n lliurarà una còpia a l'alcaid perquè la inseresca en el llibre de presos, requisit sense el qual no admetrà l'alcaid cap pres en qualitat de tal, sota la més estreta responsabilitat.

Article 294

Sols es farà embargament de béns quan es procedesca per delictes que comporten responsabilitat pecuniària, i en proporció a la quantitat a la qual es puga estendre's.

Article 295

No anirà a la presó qui resulte fiador en els casos en què la llei no prohibesca expressament que s'admeta la fiança.

Article 296

En qualsevol estat de la causa que aparega que no pot imposar-se al pres cap pena corporal, se'l posarà en llibertat, mitjançant fiança.

Article 297

Es disposaran les presons de manera que servesquen per a assegurar, i no per a molestar els presos; així, l'alcaid els tindrà en bona custòdia, i separats els que el jutge mane tenir sense comunicació; però mai en calabossos subterrànics ni malsans.

Article 298

La llei determinarà la freqüència amb què ha de fer-se la visita de presons, i no hi haurà cap pres que deixi de presentar-s'hi sota cap pretext.

Article 299

El jutge i l'alcaid que falten al que hi ha disposat en els articles precedents, seran castigats com a reus de detenció arbitrària, que serà compresa com a delicte en el Codi criminal.

Article 300

Dins les vint-i-quatre hores es manifestarà al tractat com a reu la causa de la seua presó, i el nom de l'acusador, si n'hi ha.

Article 301

En prendre la confessió al tractat com a reu, se li llegiran íntegrament tots els documents i les declaracions dels testimonis, amb els noms d'aquests; i si no els coneix per aquests, se li donaran totes les notícies que demane per a tenir coneixement de qui són.

Article 302

El procés, des d'aquell moment endavant, serà públic en la manera i forma que determinen les lleis.

Article 303

No s'usarà mai el turment ni les coaccions.

Article 304

Tampoc no s'imposarà la pena de confiscació de béns.

Article 305

Cap pena que s'impose, pel delicte que siga, ha de ser transcendental per cap terme a la família de qui la pateix, sinó que tindrà tot l'efecte precisament sobre qui la va merèixer.

Article 306

No podrà ser violada la casa de cap espanyol, sinó en els casos que determine la llei per al bon ordre i seguretat de l'Estat.

Article 307

Si amb el temps creuen les Corts que convé que hi haja distinció entre els jutges del fet i del dret, l'establiran en la forma que jutgen conduent.

Article 308

Si en circumstàncies extraordinàries la seguretat de l'Estat exigira, en tota la monarquia o en part d'aquesta, la suspensió d'algunes de les formalitats prescrites en aquest capítol per a l'arrest de delinqüents, podran les Corts decretar-la per un temps determinat.

TÍTOL VI

Del govern interior de les províncies i dels pobles

CAPÍTOL PRIMER

Dels ajuntaments

Article 309

Per al govern interior dels pobles hi haurà ajuntaments composts d'alcalde o alcaldes, els regidors i el procurador síndic, i presidits pel cap polític on hi haja, i si no n'hi ha, per l'alcalde o el primer nomenat entre aquests, si n'hi ha dos.

Article 310

Es posarà ajuntament en els pobles que no en tinguen i en els quals convinga que n'hi haja, i no podrà deixar d'haver-ne en els que per si mateixos o amb la comarca arriben a mil ànimes, i també se'ls indicarà el terme corresponent.

Article 311

Les lleis determinaran el nombre d'individus de cada classe que han de compondre els ajuntaments dels pobles respecte al seu veïnat.

Article 312

Els alcaldes, els regidors i els procuradors síndics es nomenaran per elecció en els pobles, i cessaran els regidors i d'altres que tinguen oficis perpetus en els ajuntaments, qualsevol que en siga el títol i la denominació.

Article 313

Tots els anys, en el mes de desembre, es reuniran els ciutadans de cada poble per a elegir a pluralitat de vots, amb pro-

porció al veïnat, determinat el nombre d'electors que residescuen en el mateix poble i estiguen en l'exercici dels drets de ciutadà.

Article 314

Els electors nomenaran en el mateix mes, a pluralitat absoluta de vots, l'alcalde o els alcaldes, els regidors i el procurador o els procuradors síndics, perquè entren a exercir els càrrecs l'1 de gener de l'any següent.

Article 315

Els alcaldes es mudaran tots els anys, els regidors per meitat cada any, i el mateix els procuradors síndics on n'hi haja dos: si n'ha sols un, es mudarà tots els anys.

Article 316

El que haja exercit qualsevol d'aquests càrrecs no podrà tornar a ser elegit per a cap d'ells sense que passen, si més no, dos anys, on el veïnat ho permeta.

Article 317

Per a ser alcalde, regidor o procurador síndic, a més de ser ciutadà en l'exercici dels seus drets, es requereix ser major de vint-i-cinc anys, amb cinc, si més no, de veïnatge i residència en el poble. Les lleis determinaran les altres qualitats que han de tenir aquests empleats.

Article 318

No podrà ser alcalde, regidor ni procurador síndic cap empleat públic de nomenament del rei que estiga en exercici, no s'entenen compresos en aquesta regla els que serveixen en les milícies nacionals.

Article 319

Tots les ocupacions municipals referides seran càrrega comunal, de la qual ningú no podrà excusar-se sense causa legal.

Article 320

Hi haurà un secretari en tot ajuntament, elegit per aquest a pluralitat absoluta de vots, i dotat dels fons del comú.

Article 321

Estarà a càrrec dels ajuntaments:

Primer. La policia de salubritat i comoditat.

Segon. Auxiliar l'alcalde en tot el que pertanga a la seguretat de les persones i els béns dels veïns, i a la conservació de l'ordre públic.

Tercer. L'administració i la inversió dels cabals de propis i els arbitris, conforme a les lleis i els reglaments, amb el càrrec de nomenar dipositari sota la responsabilitat de qui el nomenen.

Quart. Fer el repartiment i la recaptació de les contribucions, i trametre-les a la tresoreria respectiva.

Cinquè. Tenir cura de totes les escoles de primeres lletres i dels altres establiments d'educació que es paguen dels fons del comú.

Sisè. Tenir cura dels hospitals, els hospicis, les cases d'expòsits i altres establiments de beneficència, sota les regles que es prescriuen.

Setè. Tenir cura de la construcció i la reparació dels camins, les calçades, els ponts i les presons, de les forests i les plantacions del comú, i de totes les obres públiques de necessitat, utilitat i ornat.

Vuitè. Formar les ordenances municipals del poble i presentar-les a les Corts per a l'aprovació mitjançant la Diputació Provincial, que les acompanyarà amb un informe.

Novè. Promoure l'agricultura, la indústria i el comerç, segons la localitat i les circumstàncies dels pobles, i tot el que els siga útil i beneficiós.

Article 322

Si s'oferiren obres o altres objectes d'utilitat comú, i per no ser suficients els cabals de propis, fóra necessari recórrer a arbitris, no podran imposar-se aquests sinó obtenint mitjançant la Diputació Provincial l'aprovació de les Corts. En el cas de ser urgent l'obra o l'objecte a què es destinen, els ajuntaments podran usar-los interinament amb el consentiment d'aquesta diputació, mentre recau la resolució de les Corts. Aquests arbitris s'administraran en tot com els cabals de propis.

Article 323

Els ajuntaments exerciran tots aquests recàrrecs sota la inspecció de la Diputació Provincial, a qui retransmetran compte justificat cada any dels cabals públics que hagen recaptat i invertit.

CAPÍTOL II

Del govern polític de les províncies i de les diputacions provincials

Article 324

El govern polític de les províncies residirà en el cap superior, nomenat pel rei en cada una d'aquestes.

Article 325

En cada província hi haurà una diputació dita provincial, per a promoure'n la prosperitat, presidida pel cap superior.

Article 326

Es compondrà aquesta diputació del president, l'intendent i set individus elegits en la forma que es dirà, sense perjudici que les Corts, a partir d'aleshores, variem aquest nombre com ho creguen convenient, o ho exigeixen les circumstàncies, una vegada feta la nova divisió de províncies de què tracta l'article 11.

Article 327

La Diputació Provincial es renovarà cada dos anys per meitat, la primera vegada eixirà el major nombre, i la segona, el menor, i així successivament.

Article 328

L'elecció d'aquests individus la faran els electors de partit el dia següent d'haver nomenat els diputats de Corts, pel mateix ordre amb que aquests es nomenen.

Article 329

Alhora, i en la mateixa forma, s'elegiran tres suplents per a cada Diputació.

Article 330

Per a ser individu de la Diputació Provincial es requereix ser ciutadà en l'exercici dels seus drets, major de vint-i-cinc anys, natural o veí de la província, amb residència, si més no, de set anys, i que tinga suficient per a mantenir-se amb decència, i no podrà ser-ho cap dels empleats de nomenament del rei de què tracta l'article 318.

Article 331

Perquè una mateixa persona pugui ser elegida per segona vegada, haurà d'haver passat, si més no, el temps de quatre anys després d'haver cessat les seues funcions.

Article 332

Quan el cap superior de la província no pugui presidir la Diputació, la presidirà l'intendent, i, si no n'hi ha, el vocal que siga nomenat primer.

Article 333

La Diputació nomenarà un secretari, dotat dels fons públics de la província.

Article 334

Tindrà la Diputació cada any, com a molt, noranta dies de sessions, distribuïdes en les èpoques que més convinga. En la península hauran de trobar-se reunides les diputacions per a l'1 de març, i a ultramar per a l'1 de juny.

Article 335

Tocarà a aquestes diputacions:

Primer. Intervenir i aprovar el repartiment fet als pobles de les contribucions que hagen tocat a la província.

Segon. Vetlar per la bona inversió dels fons públics dels pobles i examinar-ne els comptes, perquè amb el vistiplau tinga l'aprovació superior, amb cura que en tot s'observen les lleis i els reglaments.

Tercer. Tenir cura que s'establesquen ajuntaments on corresponga haver-ne, conforme al que hi ha previst en l'article 310.

Quart. Si s'oferiren obres noves d'utilitat comuna de la província, o la reparació de les antigues, proposar al Govern els arbitris que creguen més convenients per a l'execució, a fi d'obtenir el permís corresponent de les Corts. A ultramar, si la urgència de les obres públiques no permetera esperar la resolució de les Corts, podrà la Diputació, amb assentiment exprés del cap de la província, usar, per descomptat, els arbitris, i retre'n immediatament compte al Govern per a l'aprovació de les Corts. Per a la recaptació dels arbitris, la Diputació, sota responsabilitat seua, nomenarà dipositari, i els comptes de la inversió, examinats per la Diputació, es trametran al Govern perquè els faça reconèixer i glossar i, finalment, els passe a les Corts per a l'aprovació.

Cinquè. Promoure l'educació de la joventut conforme als plans aprovats; fomentar l'agricultura, la indústria i el comerç, i protegir els inventors de nous descobriments en qualsevol d'aquests rams.

Sisè. Donar part al Govern dels abusos que noten en l'administració de les rendes públiques.

Setè. Formar el cens i l'estadística de les províncies.

Vuitè. Tenir cura que els establiments pietosos i de beneficència òmpliguen l'objecte respectiu, i proposar al Govern les regles que estimen conduents per a la reforma dels abusos que observen.

Novè. Donar part a les Corts de les infraccions de la Constitució que es noten a la província.

Deu. Les diputacions de les províncies d'ultramar vetllaran per l'economia, l'ordre i els progressos de les missions per a la conversió dels indis infidels, els encarregats de les quals rebran raó de les seues operacions en aquest ram, perquè s'eviten abusos; tot això, les diputacions ho faran saber al Govern.

Article 336

Si cap Diputació abusara de les seues facultats, podrà el rei suspendre els vocals que la componen, i donar part a les

Corts d'aquesta disposició i dels motius per a la determinació que corresponga; durant la suspensió entraran en funcions els suplents.

Article 337

Tots els individus dels ajuntaments i de les diputacions de província, en entrar en l'exercici de les seues funcions, prestaran jurament, aquells a mans del cap polític, on n'hi haguera, o si no n'hi ha, de l'alcalde que fóra primer nomenat, i aquests a les del cap superior de la província, de guardar la Constitució política de la monarquia espanyola, observar les lleis, ser fidels al rei i complir religiosament les obligacions del càrrec.

TÍTOL VII

De les contribucions

CAPÍTOL ÚNIC

Article 338

Les Corts establiran o consignaran anualment les contribucions, siguen directes o indirectes, generals, provincials o municipals, i les antigues subsistiran fins que se'n publique la derogació o la imposició d'unes altres.

Article 339

Les contribucions es repartiran entre tots els espanyols amb proporció a les seues facultats, sense cap excepció ni privilegi.

Article 340

Les contribucions seran proporcionades a les despeses que decreten les Corts per al servei públic en tots els rams.

Article 341

Perquè les Corts puguen fixar les despeses en tots els rams del servei públic i les contribucions que hagen de cobrir-les, el secretari del Despatx d'Hisenda els presentarà, quan estiguen reunides, el pressupost general de les que s'estimen necessàries; cadascun dels altres secretaris del Despatx recollirà el respectiu al seu ram.

Article 342

El mateix secretari del Despatx d'Hisenda presentarà amb el pressupost de despeses el pla de contribucions que s'hagen d'imposar per a omplir-lo.

Article 343

Si al rei li sembla onerosa o perjudicial alguna contribució, ho manifestarà a les Corts mitjançant el secretari del Despatx d'Hisenda, i presentarà alhora la que crega més convenient substituir.

Article 344

Fixada la quota de la contribució directa, les Corts n'aprovaran el repartiment entre les províncies i a cadascuna s'assignarà el cup corresponent a la seua riquesa, per a la qual cosa el secretari del Despatx d'Hisenda presentarà també els pressuposts necessaris.

Article 345

Hi haurà una tresoreria general per a tota la nació, a la qual tocarà disposar de tots els productes de qualsevol renda destinada al servei de l'Estat.

Article 346

Hi haurà a cada província una tresoreria, en la qual entraran tots els cabals que s'hi recapten per a l'erari públic. Aquestes tresoreries estaran en correspondència amb la general, a disposició de la qual tindran tots els fons.

Article 347

Cap pagament no s'admetrà a compte del tresorer general, si no es fera en virtut de decret del rei, avalat pel secretari del Despatx d'Hisenda, on s'expressen la despesa a què es destina l'import i el decret de les Corts amb què aquest s'autoritza.

Article 348

Perquè la Tresoreria General duga el compte amb la puresa que correspon, el càrrec i la data hauran de ser intervinguts respectivament per les comptadores de valors i de distribució de la renda pública.

Article 349

Una instrucció particular arreglarà aquestes oficines de manera que servesquen per als fins del seu institut.

Article 350

Per a l'examen de tots els comptes de cabals públics hi haurà una comptadoria major de comptes, que s'organitzarà per una llei especial

Article 351

El compte de la Tresoreria General, que comprendrà el rendiment anual de totes les contribucions i les rendes, i la

inversió d'aquestes, després que reba l'aprovació final de les Corts, s'imprimirà, publicarà i circularà a les diputacions de província i als ajuntaments.

Article 352

De la mateixa manera s'imprimiran, publicaran i circularan els comptes que reten els secretaris del Despatx de les despeses fetes en els rams respectius.

Article 353

El maneig de la hisenda pública serà sempre independent de tota altra autoritat que aquella a la qual està encomanat.

Article 354

No hi haurà duanes sinó en els ports de mar i en les fronteres; encara que aquesta disposició no tindrà efecte fins que les Corts ho determinen.

Article 355

El deute públic reconegut serà una de les primeres atencions de les Corts, i aquestes posaran la major cura perquè se'n verifiqui l'extinció progressiva, i sempre el pagament dels rèdits en la part que els reporte, i arranjaran tot el que concerneix a la direcció d'aquest important ram, tant respecte als arbitris que s'establesquen, que es manejaran amb absoluta separació de la Tresoreria General, com respecte a les oficines de compte i raó.

TÍTOL VIII

De la força militar nacional

CAPÍTOL PRIMER

De les tropes de servei continu

Article 356

Hi haurà una força militar nacional permanent, de terra i de mar, per a la defensa exterior de l'Estat i la conservació de l'ordre interior.

Article 357

Les Corts fixaran anualment el nombre de tropes que siguin necessàries, segons les circumstàncies, i la manera de reclutar la que siga més convenient.

Article 358

Les Corts fixaran així mateix anualment el nombre de vaixells de la marina militar que han d'armar-se o conservar-se armats.

Article 359

Les Corts establiran, mitjançant les ordenances respectives, tot allò relatiu a la disciplina, l'ordre d'ascensos, els sous, l'administració i tot el que corresponga a la bona constitució de l'exèrcit i l'armada.

Article 360

S'establiran escoles militars per a l'ensenyament i la instrucció de totes les diferents armes del exèrcit i l'armada.

Article 361

Cap espanyol podrà excusar-se del servei militar, quan i en la forma que siga cridat per la llei.

CAPÍTOL II

De les milícies nacionals

Article 362

Hi haurà en cada província cossos de milícies nacionals, composts d'habitants de cadascuna, amb proporció a la població i les circumstàncies.

Article 363

Una ordenança particular arranjarà el mode de la formació, el nombre i la constitució especial en tots els rams.

Article 364

El servei d'aquestes milícies no serà continu, i sols tindrà lloc quan les circumstàncies ho requeresquen.

Article 365

En cas necessari el rei podrà disposar d'aquesta força dins la província respectiva; però no podrà usar-la fora d'aquesta sense atorgament de les Corts.

TÍTOL IX De la instrucció pública

CAPÍTOL ÚNIC

Article 366

En tots els pobles de la monarquia s'establiran escoles de primeres lletres, on s'ensenyarà els xiquets a llegir, escriure i comptar, i el catecisme de la religió catòlica, que comprendrà també una breu exposició de les obligacions civils.

Article 367

Així mateix s'arranjarà i crearà el nombre competent d'universitats i d'altres establiments d'instrucció que es jutgen convenients per a l'ensenyament de totes les ciències, literatura i belles arts.

Article 368

El pla general d'ensenyament serà uniforme en tot el Regne, i haurà d'explicar-se la Constitució política de la monarquia en totes les universitats i establiments literaris on s'ensenyen les ciències eclesiàstiques i polítiques.

Article 369

Hi haurà una direcció general d'estudis, composta de persones de coneguda instrucció, a càrrec de les quals estarà, sota l'autoritat del Govern, la inspecció de l'ensenyament públic.

Article 370

Les Corts, mitjançant plans i estatuts especials, arranjaran tot el que pertanga a l'important objecte de la instrucció pública.

Article 371

Tots els espanyols tenen llibertat d'escriure, imprimir i publicar les seues idees polítiques sense necessitat de cap llicència, revisió o aprovació anterior a la publicació, sota les restriccions i la responsabilitat que estableixen les lleis.

TÍTOL X

De l'observança de la constitució, i el mode de procedir per a fer-hi variacions

CAPÍTOL ÚNIC

Article 372

Les Corts, en les primeres sessions, prendran en consideració les infraccions de la Constitució que se'ls hagen fet presents, per a posar el remei convenient i fer efectiva la responsabilitat dels que l'hagen contravingut.

Article 373

Tot espanyol té dret a representar les Corts o el rei per a reclamar l'observança de la Constitució.

Article 374

Tota persona que exercesca un càrrec públic, civil, militar o eclesiàstic, prestarà jurament, en prendre possessió de la seua destinació, de guardar la Constitució, ser fidel al rei i exercir degudament el seu encàrrec.

Article 375

Fins passats vuit anys després de posar-se en pràctica la Constitució en totes les parts, no es podrà proposar cap alteració, addició ni reforma en cap dels seus articles.

Article 376

Per a fer qualsevol alteració, addició o reforma en la Constitució serà necessari que la diputació que haja de decretar-la definitivament estiga autoritzada amb poders especials per a aquest objecte.

Article 377

Qualsevol proposició de reforma en cap article de la Constitució haurà de fer-se per escrit, i tenir el suport, i ser-hi signada, si més no, de vint diputats.

Article 378

La proposició de reforma es llegirà per tres vegades, amb l'interval de sis dies d'una a l'altra lectura, i després de la tercera es deliberarà si cal admetre-la a discussió.

Article 379

Admesa a discussió, es procedirà sota les mateixes formalitats i tràmits que es prescriuen per a la formació de les lleis, després dels quals es proposarà a la votació de si pertoca tractar-se de bell nou en la següent Diputació General, i perquè així quede declarat, hauran de convenir-ho les dues terceres parts dels vots.

Article 380

La Diputació General següent, amb les mateixes formalitats prèvies en totes les parts, podrà declarar en qualsevol dels dos anys de les sessions, si hi convenen les dues terceres parts de vots, que escau l'atorgament de poders especials per a fer la reforma.

Article 381

Feta aquesta declaració, es publicarà i comunicarà a totes les províncies, i segons el temps en què s'haja fet, determinaran les Corts si ha de ser la diputació pròximament immediata o la següent a aquesta la que ha de dur els poders especials.

Article 382

Aquests seran atorgats per les juntes electorals de província, afegint als poders ordinaris la clàusula següent: «Així mateix els atorguen poder especial per a fer en la Constitució la reforma de què tracta el decret de les Corts, el tenor del qual és el següent: (Ací el decret literal.) Tot d'acord amb el que hi ha previst en la mateixa Constitució. I s'obliguen a reconèixer i tenir per constitucional allò que en virtut seua establiren.»

Article 383

La reforma proposta es discutirà de bell nou, i si fóra aprovada per les dues terceres parts de diputats, passarà a ser llei constitucional, i com a tal es publicarà en les Corts.

Article 384

Una diputació presentarà el decret de reforma al rei perquè el faça publicar i circular a totes les autoritats i els pobles de la monarquia. Cadis, 18 de març de 1812.—Vicente Pascual, diputat per la ciutat de Terol, president.—(Continuen les signatures dels senyors diputats)—José María Gutiérrez de Terán, diputat per Nueva España, secretari.—José Antonio Navarrete, diputat pel Perú, secretari.—José de Zorraquin, diputat per Madrid, secretari.—Joaquín Díaz Caneja, diputat per Lleó, secretari.»

Per tant, manem a tots els espanyols súbdits nostres, de qual-sevol classe i condició que siguen, que facen i guarden la Constitució inserida, com a llei fonamental de la monarquia, i manem així mateix a tots els tribunals, justícies, caps, governadors i altres autoritats, així civils com militars i eclesiàstiques, de quals-sevol classe i dignitat, que guarden i facen guardar, complir i executar la mateixa Constitució en totes les parts.

Ho tindreu entès i disposareu el necessari per al seu compliment, i ho fareu imprimir, publicar i circular.—Joaquín de Mosquera y Figueroa, president.—Juan Villavicencio.—Ignacio Rodríguez de Rivas.—El Comte del Abisbal.

A Cadis, 19 de març de 1812.—A. D. Ignacio de la Pezuela.

